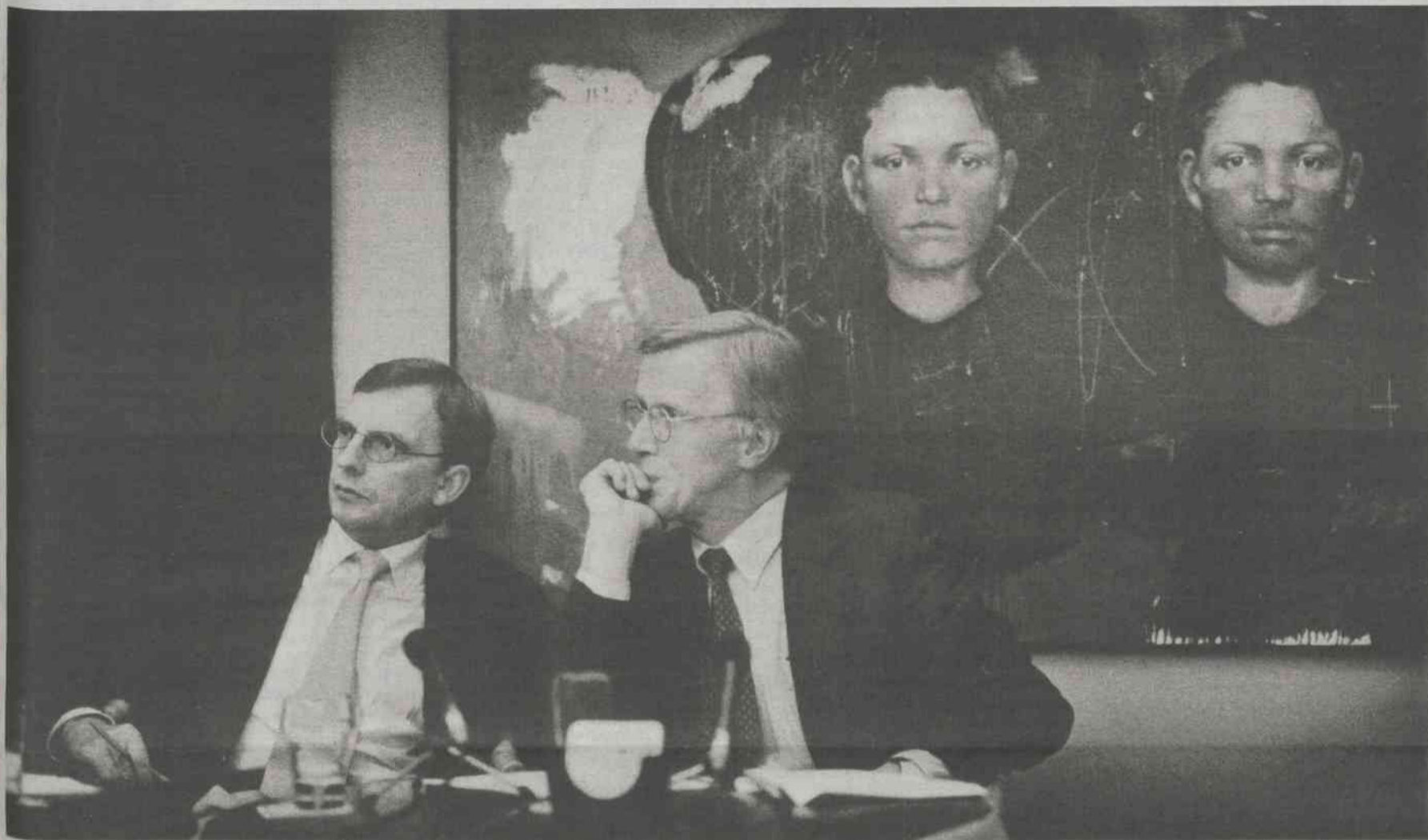

observant 8

Informatie- en opinieblad van de Universiteit Maastricht • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • Jaargang 17, 17 oktober 1996

Veel onthutsend gezanik kregen VVD-Kamerlid Jos van Rey en prof. Kees Flinterman afgelopen dinsdag over zich heen. Gelukkig voor deze twee juryleden van de finale van de lustrumdebatwedstrijd was het laatste debatje een beetje op niveau. Zie pagina 16 (foto Franco Gori)

Secretaris-directeurfunctie wordt weer gesplitst

Ambtelijke top: nieuwe functies, oude namen

De hoogste ambtelijke functie aan deze universiteit, die van secretaris-directeur, wordt opgesplitst. Er komt dus een aparte secretaris van het college van bestuur en een aparte directeur van de algemene diensten. Ook de personele bezetting is inmiddels geregeld.

Het gaat om respectievelijk mr. Jos Gerards en ir. Harry Fekkers. Hun officiële benoeming volgt binnen enkele weken. Zowel Gerards als Fekkers zijn in het afgelopen jaar langdurig ingevallen voor de zieke en later overleden secretaris-directeur drs. Marja Verhulst. In feite wordt de huidige situatie gecontinueerd. Collegevoorzitter Dittrich ontkent echter dat de nieuwe ambtelijke topstructuur "rond deze personen is georganiseerd". Gerards (47) is (en blijft) hoofd van de dienst Bestuurlijke en juridische zaken (BJZ) en verving Verhulst voor het secretarisdeel van haar taak. Gerards begon in 1974 als tweede assistent van secretaris drs. Ben Niessen, werd daarna benoemd tot stafmedewerker bij de juridische dienst en klom in 1986 op tot hoofd van diezelfde dienst. Hij staat bekend als een vindingrijk en plichtsgetrouw jurist, niet als iemand die zich beleidsmatig sterk

heeft onderscheiden. Dat laatste is wel het geval bij Fekkers, die een veel kortere maar meer turbulente loopbaan bij de UM achter de rug heeft. Fekkers (47), op dit moment nog hoofd van de dienst Instellingsstrategie en internationale samenwerking (ISIS), werd in 1988 aangetrokken als 'coördinator van de algemene diensten'. Al snel bouwde hij een reputatie op een creatieve maar ook nogal eigengereide ambtenaar te zijn. Hem viel de taak ten deel een reorganisatie van het dienstenapparaat voor te bereiden en te leiden. Een van de uitkomsten van het proces: de functies van secretaris en directeur werden gecombineerd. Voor de nieuwe functie werd extern geworven. Fekkers, destijds al formeel directeur van de algemene diensten maar vanwege de recente voorgeschiedenis enigszins omstreden, solliciteerde in eerste instantie niet maar meldde zich halverwege de sollicitatieprocedure op verzoek van de toenmalige collegevoorzitter Vredevoogd alsnog. Toen daarop de halve sollicitatiecommissie wegens deze inbreuk op de procedures dreigde op te stappen, verviel zijn kandidatuur. In 1992 werd vervolgens Verhulst benoemd, als eerste en naar nu blijkt tevens de laatste secretaris-directeur.

Fekkers nam tijdens de ziekte van Verhulst het directeurschap over de algeme-

ne diensten opnieuw op zich. Dit jaar werd hij echter zelf ziek, zodat voor hem een externe vervanger werd gezocht. De opvolging van Verhulst en daarmee de toekomst van het secretaris-directeurschap is maandenlang met grote stilte omgeven geweest. Wel heeft het college van bestuur hier en daar hints gegeven dat men overwoog om de functie te splitsen, maar tot een publiek debat in vertegenwoordigende organen heeft dat nergens geleid. De kwestie is, anders dan in de jaren tachtig als het over de ambtelijke topstructuur ging, eenvoudigweg niet op de agenda geplaatst. Volgens collegevoorzitter Dittrich hoort de kwestie nu tot de uitsluitende bevoegdheid van het college. De universiteitsraad zal binnenkort in kennis worden gesteld. De medezeggenschapscommissie (MC) van de algemene diensten heeft al een vertrouwelijk schriftelijk stuk ontvangen maar dit nog niet besproken. In het stuk worden zowel de nieuwe functies als hun bekleders voorgesteld. Volgens Dittrich heeft de MC uitsluitend adviesrecht, geen instemmingsrecht.

Het college heeft zijn plannen deze en vorige maand voorgelegd aan de verzamelde diensthoofden en de decanen der faculteiten. Over het algemeen is daar instemmend gereageerd, ook al had tenminste een deel van de diensthoofden

liever de gecombineerde functie gehandhaafd gezien. Toezeggingen van het college dat de nieuwe directeur toegelaten wordt tot het Bestuurlijk Overleg met de decanen en daar een even zware positie zal gaan innemen, trok hen over de streep. Het college verdedigt de functiesplitsing onder meer met het argument dat de dubbelrol lastige implicaties heeft. Een aparte directeur zou zich als vertegenwoordiger van de diensten onafhankelijker tegenover het college kunnen opstellen.

Het feit dat er ter vervanging van een vrouw twee mannen worden benoemd, ondanks de telkenmale door het college beleden overtuiging dat de UM meer vrouwen in topfuncties nodig heeft, wordt hier en daar betreurd. Bij de meeste betrokkenen echter is er begrip voor de overweging van het college dat men menselijkerwijs beide (langdurige) vervangers van Verhulst niet kon passeren, vooral gezien het feit dat zij hun werk naar tevredenheid verricht hebben. Dittrich zelf verklaart dat hij niet alleen de participatie van vrouwen wil bevorderen maar "een even zware voorkeur heeft voor mobiliteitsbevordering en loopbaanbeleid". Verder vond hij een openbare sollicitatieronde in dit geval een "overbodig circus".

Wammes Bos

Volgende week verschijnt er geen **Observant** in verband met de herfstvakantie. Het eerstvolgende nummer verschijnt 31 oktober

3

Weinig vrouwelijke wetenschappers

4

Maastrichtse studenten aan het politieke front

5

Tien jaar wetenschapswinkel

7

Clemens Kool houdt niet van de Euro

9

Schotland aan de Maas

16

Jurylid 'wint' debatwedstrijd

Aandeel vrouwelijk wetenschappelijk personeel groeit langzaam

“Heb ik gelijk als ik zeg dat het niet best is?”

Het aandeel van vrouwen in het wetenschappelijk personeel groeit maar mondjesmaat. Dat blijkt uit een recent onderzoek van het bureau De Jong & Van Doorne Huiskes en Partners aan de Universiteit Maastricht.

“Heb ik gelijk als ik zeg dat het niet best is?” Collegelid prof dr. Hans Philipsen kreeg afgelopen maandag tijdens de presentatie van de onderzoeksresultaten meteen bijval van de directeur van de juridische faculteit mr. Appie Luermans. “Nee, hier word je niet vrolijk van”, concludeerde ook hij.

De verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke assistenten in opleiding, universitaire (hoofd-)docenten en hoogleraren ligt nog steeds erg scheef. Al is die iets minder scheef dan in 1990, het jaar dat het bureau De Jong & Van Doorne Huiskes en Partners de man-vrouw-verdeling voor de eerste keer onder de loep nam. Toen beschikte de UM over slechts drie vrouwelijke UHD-ers, nu zijn het er veertien. Dit lijkt echter mooier dan het is omdat het totaal aantal UHD-ers ook flink is gegroeid: van 87 in 1990 naar 133 in 1996. Ook

het percentage vrouwelijke UD's en aio's is de afgelopen zes jaar licht gestegen. De relatief grootste stijging laat de categorie 'overig-wp' zien: 12 % meer vrouwen dan in 1990. Het gaat hier om toegevoegde docenten, toegevoegde onderzoekers; kortom vooral veel tijdelijke functies.

Hiertegenover staat dat het aandeel vrouwelijke hoogleraren weer is gedaald. In totaal beschikt de UM nu over drie vrouwelijke hoogleraren, twee bijzondere hoogleraren niet meegerekend.

De faculteit geneeskunde komt uit het onderzoek naar voren als een mannenbolwerk, legde prof. dr. A. van Doorne Huiskes maandag aan de zaal vol directeuren en decanen uit. Sinds 1990 zijn daar maar heel weinig vrouwen aan de wetenschappelijke staf toegevoegd. Zij die erbij kwamen hebben in de meeste gevallen een tijdelijk contract. Dit beeld is volgens Van Doorne Huiskes wonderlijk omdat er toch heel wat (gepromoveerde) vrouwelijke medici op de arbeidsmarkt rondlopen. In vaktermen: de beschikbaarheid is groot. Het verhaal dat er geen goede vrouwen te vinden zijn, gaat dus zeker voor de medische faculteit niet op. De economen daarentegen hebben een minder groot reservoir aan po-

tentiële vrouwelijke kandidaten tot hun beschikking. Toch is het aandeel vrouwelijke UD's toegenomen van negen naar zestien procent. Wat de UHD-ers en hoogleraren betreft is daar de afgelopen jaren weinig veranderd: nul-nul.

In dit land der blinden is de rechtenfaculteit koning. Als het om groei gaat, komen de juristen het beste uit de bus. Het aantal hoogleraren (nul) en UHD-ers (twee) is nog wel minimaal, maar binnen de categorie UD zijn de vrouwen (in totaal 42%) duidelijk in opmars. Deze verbetering is te danken aan het emancipatiebeleid van de faculteit, vertelde Luermans. Vrouwen wordt uitdrukkelijk gevraagd om te solliciteren, de voorzitter van de selectiecommissie is op de hoogte van het beleid en zal achteraf de procedure van zijn commis-

sie moeten verantwoorden. Op dit moment richt dit beleid zich niet alleen meer op ud's en aio's, maar ook op uhd-ers en hoogleraren. Luermans: “Wij vragen sinds kort bijvoorbeeld aan de zusterfaculteiten of ze tenminste één vrouw kunnen noemen die geschikt zou kunnen zijn voor een bepaalde leerstoel.” Gerichtte acties waar de andere faculteiten volgens Van Doorne Huiskes iets van kunnen leren. Zij pleitte dan ook voor een duidelijk emancipatiebeleid, eventueel op maat gesneden voor de diverse faculteiten. De maandag geïnstalleerde Klankbordgroep Emancipatie mlv die het college van bestuur gaat adviseren, kan meteen aan de slag.

Riki Janssen

Nieuwe wet MUB door Kamer

Leugentjes en draaijerij rond bestuursstructuur

Ritzens wet over de modernisering van de universitaire bestuursorganisatie (MUB) is deze week aangenomen door de Kamer, met de fracties van CDA, Groen Links en SP tegen. Toch is de minister nog niet helemaal klaar. Hij heeft in het debat geschermd met een 'verzoek' waarvan de betrokkenen ontkennen dat het ooit gedaan is. Het CDA wil opheldering.

Er zijn mètèr colleges van bestuur die de afgelopen maanden spitsroeden hebben moeten lopen. Enerzijds wilden zij 'hun' universiteitsraad niet tegen het zere been schoppen. Maar anderzijds wilden zij er bij de politiek geen enkele twijfel over laten bestaan dat zij liever vandaag dan morgen met de nieuwe bestuursstructuur aan de slag wilden. Nergens liep die tweeslachtigheid echter uit op een zo hoog lopende ruzie als aan de Katholieke Universiteit Brabant.

De aanleiding deed zich voor op 10 september. De oppositie, onder aanvoering van CDA'er Lansink, voerde aan dat de MUB overbodig was en verwees voor de zoveelste keer naar de KUB. Universiteitsraad en college van bestuur daar zijn het vorig jaar eens geworden over nieuwe bestuurlijke verhoudingen, en niemand in Tilburg zit te wachten op een nieuwe wet, aldus Lansink.

Die tot vervelens toe herhaalde verwijzing naar de KUB ergerde Ritzen. “Mij heeft het verzoek bereikt”, riep hij dan ook getergd, “om, als de naam van de KUB valt, te beklemtonen dat elke vergelijking met een bestaande universiteit niet van toepassing is. Het college van bestuur voelt zich absoluut niet aangesproken door wat hier namens het college te berde wordt gebracht.”

Een ruzie was geboren. Want op de publieke tribune bevond zich Christa Thoolen, voorzitter van de universiteitsraad van de KUB. En die wist niet beter of het college van bestuur was tegenstander van de MUB. Dat was althans het zorgvuldig onder woorden gebrachte officiële standpunt van college en raad. Huldigde het college tegenover de politiek stiekem andere opvattingen?

CDA-Kamerlid Lansink: op voet van oorlog met Ritzen (Foto Nout Steenkamp)

Een Tilburgse 'commissie van goede diensten' die de zaak moest onderzoeken kwam vorige week tot de overtuiging, “onder andere op basis van stellige verzekeringen van het college van bestuur, dat ‘het verzoek’ waarvan de minister in de Kamer gewag maakte, niet is gedaan”. De minister heeft, met andere woorden, gelogen.

Ritzen kan nu kiezen. Ofwel hij houdt vol dat hem wel een verzoek is gedaan - dan stookt hij het vuurtje in Tilburg weer op. Ofwel hij geeft toe dat hij zich wat onzorgvuldig heeft uitgedrukt. Waarschijnlijk zal de Kamer zal hem dat wel vergeven, want inhoudelijk had hij gelijk: het college van bestuur van de KUB bleek inderdaad voorstander van de MUB. Lansink rest niets dan wat nappopperen. Maar met hem stond Ritzen toch al op voet van oorlog.

HOP, Hanne Obbink

Klein GW-leed

Dr. Kees Schroër, coördinator bij gezondheidswetenschappen van het blok 3.6.u over sociale zekerheid en ziekte, was bezig met de voorbereidingen voor zijn nieuwe blok toen hij de nieuwe gids voor het keuzeonderwijs onder ogen kreeg. Zijn blok ontbrak. Geschrappt, omdat het vorige keer al niet was doorgegaan wegens te beperkte belangstelling en de coördinator zelf niet had gemeld dat hij het blok wilde handhaven. Aangezien de faculteit het aantal keuzeblokken wil terugbrengen van ongeveer 60 naar 45, lag hier een uitgelezen kans voor een klein stapje in de goede richting. Maar Schroër ontkent brieven te hebben gehad waarin hem om een reactie werd gevraagd op het feit dat zijn blok de twijfelachtige status van 'bedreigd blok' had verworven.

De kwestie speelde afgelopen dinsdag in de faculteitsraad. Het bleek een meervoudig dilemma. Het aantal keuzeblokken moet gereduceerd, maar om nu iemand het slachtoffer te laten worden van een procedurele misser, wie hem ook heeft gemaakt, dat is toch wel erg hardvochtig. Anderzijds, als het zo makkelijk is om een blok weer op de lijst te krijgen nadat hij eenmaal is afgevoerd, waarom is het dan zo moeilijk om nieuwe blokken te introduceren? Er zijn veel stafleden die dat graag zouden willen. Creëert dit geen precedent? Ja, zei het faculteitsbestuur. De uitslag: de raad streek over zijn hart. Schroër krijgt nog een kans. (WB)

In 2000 reizen met chipkaart

Het openbaar vervoer wil in het jaar 2000 de OV-kaart voor studenten vervangen door een chipkaart. Dat hebben zij minister Ritzen voorgesteld. Tot die tijd willen de OV-bedrijven de kaart in zijn huidige vorm handhaven.

Met dit aanbod lopen de NS en de stads- en streekvervoersbedrijven vooruit op de onderhandelingen die binnenkort beginnen over de verlenging van het huidige contract voor de OV-kaart. Op 1 november 1998 loopt dit contract af. Daarna wil minister Ritzen 360 miljoen gulden per jaar bezuinigen op de kaart.

Met de chipkaart kan het aantal reiskilometers nauwkeurig worden geregistreerd. Een ander gebruik dan voor het reizen van en naar de opleiding kan zo worden voorkomen, stellen de OV-bedrijven. Zij verwachten dat minister Ritzen de kaart om die reden aantrekkelijk zal vinden.

Vanwege technische voorbereidingen is het niet mogelijk de chipkaart eerder te introduceren dan in het jaar 2000. De vervoersbedrijven benaderen de studenten niet als afzonderlijke groep; zij werken aan een elektronische kaart voor alle reizigers als betaalmiddel en vervoersbewijs.

De NS en de busmaatschappijen willen voor de tussenliggende twee jaar het huidige contract voor de OV-studentenkaart voortzetten. “Je moet niet van alles overhoop halen voordat je een goed systeem hebt”, zegt een NS-woordvoerder. Maar hij erkent dat de NS tot die tijd de “commerciële mogelijkheden” van de huidige kaart graag willen uitbaten. Een enquête van het openbaar vervoer wijst overigens uit dat studenten de weekweekendkaart waarderen met een 7,5. (HOP)

Klachten over vakanties

Zelfstudie: gezondheidswetenschappen is gezond

De sterke punten van de opleiding gezondheidswetenschappen vormen tevens haar zwakte. Dat staat in de concept-zelfstudie die de faculteit ten behoeve van de komende visitatieronde heeft geschreven. En niet voor het eerst. Ook bij de vorige ronde werd al geconstateerd dat het unieke en veelkleurige aanbod van afstudeerrichtingen leidt tot een complexe en moeilijk beheersbare organisatiestructuur.

Niettemin is de faculteit over het algemeen tevreden: er is sprake van een kwalitatief goede academische opleiding, de rendementen zijn bevredigend, en de positie van afgestudeerden op de arbeidsmarkt is, getuige een recent onderzoek, goed.

Toch is er, naast alle klopjes op de eigen schouders, ook ruimte voor zelfbeklag. Zo zit het onderwijsprogramma zo mudvol dat zowel staf als studenten nauwelijks nog vakanties kunnen plannen. Dat lijkt een triviaal onderwerp, maar juist dezer dagen is een deel van de faculteit in opstand gekomen tegen de onverwachte consequenties van de roosters. Onlangs werd duidelijk dat sommigen dit en volgend studiejaar bijna de gehele maand juli onder de facultaire pannen zouden dienen te vertoeven. Inmiddels heeft het faculteitsbestuur ingegrepen en de einddatum vervoegd, maar daar is het onderwijs weer de dupe van geworden.

De grote onderwijslast heeft ook consequenties voor de ruimte voor onderzoek, schrijft de faculteit. De vorige visitatiecommissie, vijf jaar geleden, constateerde eveneens een scheve verhouding, maar de faculteit heeft daar weinig aan gedaan. Sterker nog, de situatie is ongunstiger geworden, meldt de zelfstudie nogal

lapidair.

Er is niet alleen zelfbeklag, maar ook zelfkritiek. Zo wordt de interne kwaliteitszorg, een paradepaardje van deze en andere Maastrichtse faculteiten, van de kanttekening voorzien dat het oordeel van docenten een te geringe rol speelt. De evaluatie van het onderwijs hangt te sterk af van de enquêtes onder studenten. Dat levert nog een extra probleem op: de studenten worden het zolangzamerhand moe om steeds maar weer formulieren in te vullen. De faculteit “bezint zich derhalve op haar evaluatiesysteem”, heet het.

Voor het overige blijkt uit de zelfstudie dat veel van de kritiek van de vorige visitatiecommissie ter harte is genomen, en waar dat niet is gebeurd deed men dat soms uit overtuiging. Zo heeft de opleiding “van het formuleren van eindtermen afgezien”, ondanks de klacht van de eerdere commissie dat men geen richtinggevend eindtermen heeft kunnen ontdekken. De faculteit acht het immers onmogelijk algemene eindtermen op te stellen voor een zo breed palet aan studies. De opleidingscommissie wijst er in haar commentaar op de zelfstudie echter op dat sommige afstudeerrichtingen wel degelijk eindtermen hebben geformuleerd.

De faculteit is ook niet onder de indruk geweest van het verwijt van de vorige commissie dat de praktijkgerichtheid het wetenschappelijk niveau wel eens in de weg zou kunnen zitten. Dat is gewoon niet waar, repliceert men nu in deze zelfstudie.

De faculteitsraad had veel waardering voor de nota, zij het dat men in de definitieve versie meer eer wenst voor de bijdragen van de raad in de debatten over bijvoorbeeld de curriculumherziening. De weergave van de raadsstandpunten werd wat te mager gevonden. Het bestuur heeft toegezegd een en ander te zullen aanpassen.

Wammes Bos

Zomaar een dagje pand

En gemiddelde ISO-dag begint om 9.00 uur 's ochtends. Ik probeer altijd een van de eersten te zijn. Eigenlijk is het een vast ritueel. Je komt binnen, neemt de krant mee naar boven en zet thee en koffie. Vervolgens luister je het antwoordapparaat af. Meestal staat er wel een berichtje op van de een of ander die een trein heeft gemist. Kopieerapparaat aan, netwerk opstarten en de dag kan beginnen. Vandaag is het maandag en dus beginnen we met de bestuursvergadering. Persoonlijk vind ik dat een van de leukste werkzaamheden van het ISO. Het gaat er soms redelijk anarchistisch aan toe.

Neem bijvoorbeeld studiefinanciering. Iedereen heeft wel zo'n ideeën over hoe het moet. Op een gegeven moment dreigt een groepsconsensus te ontstaan. Dan pas begint het echte werk. Er is namelijk altijd wel iemand die precies het tegenovergestelde gaat beweren en als een pitbull aan de fundamenten van 'het ISO-betog met betrekking tot studiefinanciering' rammelt om te zien of de hele redenering niet in elkaar stort. Dat kan soms zo hoog oplopen dat we propen papier naar elkaar gaan gooien. Ook is menige bestuursvergadering geëindigd met iemand die bovenop de tafel staat. Heerlijk. Helaas wordt het grootste gedeelte van een vergadering in beslag genomen door puur huishoudelijke zaken.

Een van de grootste gevaren van een ISO-jaar is dat je te veel verzandt in praktische zaken zoals het organiseren van ledenweekenden en congressen. Je moet heel duidelijk je taken afbakenen. Als we op alles zouden reageren dat over de fax komt, ben je 24 uur per dag, 365 dagen per jaar bezig. Heel veel dingen lijken namelijk belangrijk maar zijn weinig effectief. Zo hebben we bijvoorbeeld een discussie gehad of iemand van ons naar Maastricht moest gaan omdat Ritzen daar sprak over duurzame ontwikkeling. Je eerste neiging is om te gaan. De minister spreekt er namelijk. Als je echter nadenkt over het maximale nut dat je ervan kunt halen, dan is dat marginaal. We roepen dan ook de hele dag tegen elkaar 'schift je taken, schift je taken'. Bij elke activiteit die we ondernemen stellen we ons dan ook de vragen "waarom?" en "wat is het nut voor de student?"

Na de bestuursvergadering is het meestal tijd om de post te lezen. Ik ben persoonlijk niet zo goed in het bijhouden van m'n post. 's Maandags heb ik dan ook vaak stapels door te werken. Het enige wat ik elke dag probeer te lezen zijn de knipselkranten die wij van het ministerie krijgen. Die brengen de meeste artikelen die de vorige dag in de kranten stonden. Lekker makkelijk.

Studenten aan het front

Uit het dagelijkse leven van twee Maastrichtse studentenbondvoorzitters.
Verstrikt of juist handig manoeuvrerend in Ritzen web?
Over vier weken deel 3

Als de post doorgewerkt is, ga ik m'n stukjes voor de verschillende blaadjes schrijven. Soms voel ik me een halve journalist. Maar goed, alles in het kader van naam bekendheid! Tegenwoordig hou ik bij wie welk artikel krijgt. Sommige artikelen kun je namelijk hergebruiken, voor een verenigingsblad of zo. We blijven efficiënt bij het ISO.

's Avonds eten we vaak in het pand. Dit is niet alleen gezellig maar het is ook om elkaar een beetje gezond te houden. We proberen altijd wel gezond te koken. Als je alleen thuis eet wordt het al gauw pizza of patat. En dat hou je geen jaar vol. Pragmaten als we zijn, zorgen we goed voor elkaar. Immers, als er één ziek wordt, moeten de anderen de taken overnemen.

Al met al mag gezegd worden dat het best lekker is, zo'n dagje in het pand. Niet reizen, niet draven maar gewoon al die dingen doen waar je anders niet toe komt.

Maarten Stienen

Christel Grimbergen en Maarten Stienen (foto Franco Gori)

Incognito

Afgelopen week was ik weer even student. Ik ging op bezoek bij Scholas, de internationale lidbond van de LSVb. Deze vakbond is opgezet door studenten die studeren aan een internationale instelling in Nederland. Een van de grote strijdpunten van Scholas is het verbeteren van het onderwijs. Omdat ik zelf wel eens wilde ervaren hoe er les werd gegeven en om de instelling te leren kennen besloot ik een dagje terug in de banken te gaan. "She's really just an ordinary student", was het introductie-alibi dat de studenten voor mijn aanwezigheid gebruikten bij de eerste les.

Dit bevreemde de docent: waar ik dan wel niet vandaan kwam en wat ik studeerde. De docent nam genoeg met de waarheid, alhoewel hij de aansluiting

Geneeskunde aan de UM en Arbeidseconomie, waar de les over ging, niet erg voor de hand vond liggen. (Ik ook niet.) Hij ging van start en ik kon een brede grijns niet onderdrukken toen ik uitvond waar de lessen die dag over gingen. Over vakbonden! De docent kan nooit vermoeden hebben dat ik al het een en ander afwist van het onderwerp. Net zoals hij toen nog niet vermoedde dat ik bij zijn les aanwezig was om erachter te komen welke problemen de studenten bij het onderwijs hebben. Dat vermoeden kreeg hij pas tijdens de lunchpauze, toen al die lastige mensen van de studenten-vakbond gezamenlijk in conclaaf gingen Internationaal instituut of Nederlandse universiteit; de problemen die moeten worden opgelost zijn overal hetzelfde. Wat echter niet hetzelfde is, zijn de achtergronden van studenten.

Zo zat ik aan tafel met studenten uit het studentenverzet van de Filipijnen, China en Korea. Van die mensen die gemarteld zijn, die pingpongballen gevuld met explosieven en glassplinters naar het legel hebben gegooid en die op het plein van de Hemelse Vrede zijn geweest ten tijde van de volksoptocht. Maar ook studenten die thuis voorbestemd zijn om president of stamhoofd te worden. Het is een vreemde gewaarwording om samen met hen vol enthousiasme plannen te maken voor een 'Méér-dan-Konsumenten-Gids'; niet erg revolutionair. Het is echt absurd als je merkt dat deze studenten een dergelijke gids te ver vinden gaan. Met name de onderdelen waarin onverbloemd goede raad wordt gegeven, bijvoorbeeld dat je de lessen van bepaalde docenten maar beter thuis in het dictaat kunt nalezen in plaats van te volgen.

Het is wel duidelijk dat studenten in Nederland meer voor hun eigen mening kunnen uitkomen dan studenten uit andere delen van de wereld. Uiteindelijk kregen we de eerste beginselen van kwaliteitsbewaking op papier. Daar gaan ze de komende weken mee verder. We besloten de bijeenkomst met een rondje onderwijspolitiek. Het Nederlandse beleid bevreemde ook deze studenten zeer. En leg dan maar eens in het Engels uit hoe Ritzen er bij komt om studenten als consument te behandelen! Vervolgens moest ik tot mijn zeer grote schaamte toegeven dat de democratische volksvertegenwoordiging van Nederland inmiddels had besloten om de democratie op universiteiten af te schaffen. Weer een aantal studenten die de mythe van Nederland als baken van progressiviteit en democratie op waarde weten te schatten.

Christel Grimbergen

Lessen van liefde

Een van mijn beste vrienden heeft mij jaren geleden eens aangeraden om de liefde te laten voor wat zij is, een goed boek te kopen en dat op het platteland, bij de open haard, met een goed glas onder handbereik te lezen. Ik heb zijn advies altijd als buitengewoon waardevol beschouwd, zij het niet steeds gevolgd. Dat laatste geldt echter ook voor de vrouw en de man in de straat, hetgeen tot tevredenheid stemt. Als jurist leef ik namelijk van misdaad, zonde en verwarring, waaraan bijna steeds de liefde ten grondslag ligt. Maar, voor wat, hoort wat. Daarom beschouw ik het als een heilige plicht mijn land- en loggenoten juist op dit terrein, iets mee te geven.

Daarbij kan ik putten uit een steeds toenemende vloed aan literatuur. Want de liefde als laatste bastion dat gezond verstand en wetenschap weerstand, staat ernstig onder druk. Zo schreef de bekende Amerikaanse rechter en rechtsgeleerde Richard Posner zijn vuistdikke 'Sex and Reason' (Harvard University Press, 1994), na eerder reeds op economische gronden het draagnooderschap te hebben verdedigd (The Economic Analysis of Law, 1992 § 5.5), en publiceerden Gretchen Rubin en Jamie Heller in de Yale Law Journal (Vol. 104 [1994/1995] p. 707 e.v.) hun 'Restatement of Love'.

Nu de blaadjes vallen en veel nieuwe studenten ver van huis de weemoedigheid overvalt die des avonds komt en niemand kan verklaren (Elschot), is het een goed moment om, in de voetsporen van St. Franciscus en de Zusters onder de Bogen, mijn en hun inzicht in het leven, en de liefde, uit te delen aan de behoeftigen.

'Les 1 uit de 'lessen van liefde' (in het Engels uit te geven als 'De Kluiwer on Love') is de belangrijkste en luidt: 'Begin er niet aan.' Bewaar uw

energie voor andere zaken, en ga bijvoorbeeld in aandelen. Ik herinner hier aan de inzichtverschaffende geschiedenis van de wijze en de dwaze maagden (Mattheus 25:1-13). Tien maagden wachten op de bruidegom. Vijf wijze maagden nemen extra olie mee, vijf dwaze maagden laten dat achterwege. Als midden in de nacht de bruidegom verschijnt, raken de vijf dwazen het spoor geheel bijster. Waarop de bruidegom snedig opmerkt: 'Waat dan, want gij kent de dag noch het uur'. Ik bedoel maar, aandelen Koninklijke Olie zijn dus altijd een goede belegging. En wat rest de dwazen en eigenwijzen? Juist ja, niet meer dan de liefde dus. Speciaal voor hen, om te redden wat er te redden valt, maar zonder aanvaarding van enige aansprakelijkheid mijnerzijds, nog enige (bij)lessen die ik grotendeels ontleen aan het baanbrekend werk van Rubin en Heller voornoemd.

Les 2: De afspraak. Een afspraak voor zaterdag dient gemaakt te worden op de woensdag daaraan voorafgaand. Geschiedt dat telefonisch dan is voor of na het voor de warme maaltijd bestemde tijdstip, het meest aangewezen. Woensdag is mooi omdat 'calling on Tuesday is too eager; Thursday is arrogant. The Wednesday night caller acts reasonably promoting the twin virtues of social efficiency and flexibility.'

Les 3: De 'three-date rule'. Drie afspraken verschaffen in beginsel voldoende gelegenheid voor een gefundeerde beslissing al of niet het, slecht verlichte, pad der romantiek te vervolgen, of les 1 nog eens te heroverwegen. Minder afspraken kan hoopvolle vergezichten buiten beeld houden, en meer kunnen er toe leiden dat de situatie hopeloos wordt.

Les 4: 'Rebound relationships'. Voorzichtigheid moet worden betracht in situaties waarin iemand opnieuw een relatie zoekt vlak nadat de voor-

gaande is stukgelopen. In dat geval raden Rubin en Heller aan 'to employ strict scrutiny to determine the sincerity of the emotions.'

Dit zijn nog maar enkele van de vele wijze levenslessen die ik voor land- en loggenoten in de aanbieding heb. In het kader van deze voorpublicatie uit 'De Kluiwer on Love', en op aanraden van René Diekstra, moet ik echter hiermee volstaan. Wijze maagden, en dito mannen, kunnen er mee vooruit. Zij kunnen rustig onder de korenmaat blijven zitten. De onwijze maagden zijn van harte welkom om, in ieder geval met mij, en, als het moet ook met mijn vriend, nader omtrent deze materie van gedachten te wisselen. De resultaten daarvan verwerk ik graag in het voor het jaar 2003 voorziene deel 2 van 'De Kluiwer on Love'. Bestellingen kunnen nu reeds, mits tegen contante betaling, worden geplaatst.

Harm-Jan De Kluiwer

Maastrichtse wetenschapswinkel viert tweede lustrum

Politiek gevoelige onderwerpen blijven op agenda

Geld verdelen

Een boetiekje, bevolkt door kwajongens. Een club die de goede naam van de Universiteit Maastricht door het slijk zou halen met 'frauduleuze rapporten'. Aantijgingen van Limburgse notabelen die hard aankwamen. Toch zullen ze de koers van de wetenschapswinkel, die vandaag zijn tienjarig bestaan viert, niet veranderen: politiek gevoelige onderwerpen zoals het vliegveld in Beek, blijven op de agenda staan.

Vroeger waren het vooral kleine non-profitorganisaties die hun weg naar de wetenschapswinkel vonden, vertelt mr. Maria Hendriks, coördinator van de Maastrichtse wetenschapswinkel. De buurtbewoners uit Boschpoort bijvoorbeeld, die klaagden over stank. De patiëntenvereniging die een symposium wilde organiseren, of de milieuactivisten die zich inzetten voor een gifvrij Eijsden. Allemaal weinig draagkrachtige groepen waarvoor de wetenschapswinkel een student zocht die onderzoek voor hen kon doen. Gratis en voor niets.

Sinds een jaar of drie kloppen er steeds meer 'rijkere' en professionelere klanten bij de Looiersgracht aan; overkoepelende organen zoals de Limburgse Milieufederatie en het Limburgs Steunpunt Zelfzorg die, zoals Hendriks in het lustrumboek *Veranderende wereld, veranderende wetenschap* schrijft, "niet meer komen aanwandelend, maar komen aanrijden".

Met hen verscheen ook de kassa op de toonbank van de winkel en werd een tegemoetkoming in de telefoon-, reis-, en drukkosten heel wat normaler. Met hen veranderden echter ook de vragen. Niet langer gaat het alleen om stinkende beekjes in de achtertuin, sinds een tijd is er ook vraag naar het 'zwaardere' onderzoekswerk: wat voor imago heeft het Steunpunt Zelfzorg, wat zijn de gevolgen van de uitbreiding van het vliegveld in Beek. "In dit soort zaken staan veel grotere belangen op het spel; zowel op economisch als op milieugebied", legt dr. Hans van Mierlo, vice-voorzitter van de adviesraad van de wetenschapswinkel en begeleider van onder andere de vliegveldonderzoeken, uit. "Bovendien is het aantal mensen dat er voor- of nadeel van heeft ook veel groter. Heb je het over zo'n stinkend beekje, daar hebben maar een paar mensen last van, hoe vervelend die stank ook is. Een uitbreiding van de oost-west baan heeft echter voor een veel ruimere groep gevolgen: positief of negatief."

Politiek gevoelig

Maar moet dit zwaardere onderzoekswerk niet door professionals worden uitgevoerd? Zeker als het ook nog eens om politiek gevoelige zaken gaat? "Studenten kunnen dit onderzoek aan. Wij garanderen onze klanten kwaliteit", zegt een besliste Maria Hendriks. "Al kunnen we vooraf nooit de exacte maat van die kwaliteit geven. Soms is het werk van een student een tien waard, een andere keer is hij net met de hakken over de sloot en krijgt het onderzoek een zes. Maar in beide gevallen heeft de begeleider, een wetenschappelijk medewerker van de universiteit, er zijn fiat aan gegeven. Hij zet zijn naam er ook achter. Zou iets onder de maat zijn, dan gaat dat ook ten koste van zijn naam."

Een student heeft wel meer tijd nodig dan een doorgewinterde onderzoeker. Die kent het klappen van de zweep, formuleert en schrijft vaak makkelijker ("bij ons heeft een rapport soms veel versies") en heeft ook nog eens de know-how van de vakgroep tot zijn beschikking. Maar zo'n man of vrouw is voor de klanten van de wetenschapswinkel onbetaalbaar. Aan de onafhankelijkheid van de student-onderzoekers hoeft ook niemand te twifelen, meent Hendriks. "Wij werken niet voor een bepaalde groep, wij onder-

zoeken een vraag van een bepaalde groep." Bovendien, zo voegt Van Mierlo toe, is de wetenschapswinkel niet financieel afhankelijk van de opdrachtgever. De universiteit betaalt het salaris van de vaste staf en trekt 50.000 gulden uit voor overheadkosten die aan de onderzoeken zijn verbonden. Dit maakt het alleen nog maar gemakkelijker om volstrekt onbevangingen van feiten boven tafel te krijgen. Het komt dan ook voor dat de eindresultaten een klant niet bevallen. Zo viel een vrijwilligersvereniging over de onderzoeksmethode die een student rechten had gebruikt. Die methode, en daarmee ook het rapport, zou volgens een bestuurslid dat wat meer kaas van methodologie had gegeten, niet genoeg status hebben. Hendriks: "Die mensen wilden niet dat de resultaten naar buiten werd gebracht, ondanks dat de begeleider er zijn goedkeuring aan had gegeven. Het was gewoon een goed onderzoek, maar inderdaad, als je zoiets door een methodologisch goed onderlegde student beleid- en beheer had laten uitvoeren, dan had je een ander rapport gekregen. Uiteindelijk hebben we na overleg besloten dat het stuk als interne beleidsnota zou worden gebruikt." Ook de Limburgse Milieufederatie, die vroeg om een exacte berekening van de gezondheidsschade die met de uitbreiding van het vliegveld gepaard zou gaan, kreeg niet wat ze wilde. Die kosten waren, gezien de tijd en het geld dat de onderzoeker tot zijn beschikking had, niet precies te achterhalen.

Economische baronnen

Dat studenten moeilijke en precieze onderwerpen kunnen onderzoeken, daar zijn Hendriks en Van Mierlo het over eens. Maar of een student ook is opgewassen tegen aanvallen van Limburgse notabelen die liever de man dan de bal spelen?

"Het is heel moeilijk", klinkt het met een lichte zucht. "Studenten zijn kwetsbaarder dan die economische baronnen die veel middelen hebben om in de publiciteit te komen. De begeleider van de student heeft hier een belangrijke taak, hij kent de inhoud van het onderzoek, hij zal een partijtje mee moeten blazen in de discussie."

Maar de wetenschapswinkel zelf dan, die kan het toch voor hen opnemen? Instemmende knikken: "Maar dat kunnen we eigenlijk pas als we direct worden aangesproken. In het geval van het vliegveld lezen we in februari in de krant hoe vliegvelddirecteur Lenterman via een ingezonden brief de studenten op hun lazer gaf. De amice-brief van de gouverneur is in de boezem van het college van bestuur gesmoord en kwam pas maanden later boven water. Een reactie op Lentermans inhoudelijke kritiek is pas gisteren

de deur uitgegaan. Eerder kon niet, omdat de bijlagen waarin hij zijn kritiek uit, niet naar ons, maar naar de baron en daarna naar het college waren gestuurd."

Onlangs reageerde de wetenschapswinkel wel officieel op een uitlating van diezelfde directeur in de pers; daar sprak hij over "frauduleuze rapporten" die de winkel zou produceren. Hendriks: "Dat ging te ver. Zo lijkt het alsof er bij ons opzet in het spel was. Hij vergeet dat wij niet voor of tegen Beek zijn." Lenterman heeft inmiddels verklaard 'verkeerd geciteerd' te zijn.

Drie weken geleden beet de wetenschapswinkel ook al van zich af. Dit naar aanleiding van de antwoorden die Gedeputeerde Staten van Limburg gaven op vragen van de Socialistische Partij in de Provinciale Staten. GS lieten zich uiterst negatief uit over de zorgvuldigheid van de vliegveldonderzoeken. Dat schoot de medewerkers aan de Looiersgracht in het verkeerde keelgat. Een uitgebreid commentaar van zeven kantjes ging op de bus.

Netelig punt

"In februari hebben we de openbare discussie ook bewust een beetje afgehouden. We zouden tijdens ons symposium over het vliegveld op alle kritiek reageren, dat was het plan." Maar het symposium werd steeds opnieuw uitgesteld omdat het was gekoppeld aan de beslissing over de oost-westbaan in de Tweede Kamer. Die is tot op de dag van vandaag nog niet gevallen.

"Of het achteraf zo verstandig is geweest, dat is wat anders", concluderen Hendriks en Van Mierlo. Zij hadden niet verwacht dat de beslissing over Beek en daarmee het symposium zo lang op zich zouden laten wachten. Bovendien waren zij toch verrast door alle commotie die de onderzoeken veroorzaakten. Van Mierlo: "Ik wist dat Beek een netelig punt was, maar toch verrast het je, als er zo op de man wordt gespeeld."

Het imago van de wetenschapswinkel is door het gedoe rondom Beek wel licht beschadigd, meent Hendriks. "Bij veel krantenlezers blijft er toch iets negatiefs hangen, die hebben een boetiekje in hun hoofd dat wat aanrommelt. Terwijl mensen die onze rapporten echt doornemen, wel over ons werk te spreken zijn." Volgens Van Mierlo valt het met die beschadiging wel mee. "Ik begeef me nogal eens in kringen rondom de provincie. Daar zijn de opmerkingen van Lenterman iets waarmee men mij graag plaagt. Maar als ik dan doorvraag, dan valt het allemaal wel mee. Men kent meneer Lenterman daar ook."

Riki Janssen

De wetenschapswinkel is niet bang voor een vliegtuig, vliegveld of een boze vliegvelddirecteur (foto Nelis Tutkey)

Afgelopen dinsdag moest ik in de Eerste Kamer de Financiële Verhoudingswet behandelen. Die wet gaat over de verdeling van het gemeentefonds -jaarlijks ruim 20 miljard gulden groot. Waarom ik? Dat is heel simpel: degenen die daar op grond van hun deskundigheid het meest voor in aanmerking kwamen, waren te zeer belanghebbend: burgemeester of gemeenteraadslid. Hoewel de kwestie van belangenverstremming in de Eerste Kamer anders ligt dan in de Tweede, spelen dat soort overwegingen wel degelijk een rol. Dat het in de Eerste Kamer anders ligt, hangt samen met het feit dat de senaat voor vrijwel alle leden niet de 'hoofdbaan' is. En het ligt in de rede dat je in beginsel wel bezighoudt met de dingen waar je in het dagelijks leven ook mee bezig houdt - maar het moet niet te dichtbij komen. Daarom doe ik niets op het gebied van het hoger onderwijs (als ik geen rector was geweest, dan had dat zeker anders gelegen), en daarom doen burgemeesters en gemeenteraadsleden geen Financiële Verhoudingswet.

Ik heb me de afgelopen maanden dus enigszins in deze materie verdiept. Het aardige is, dat je onvermijdelijk parallellen tegenkomt met verdelingsmodellen uit je eigen omgeving. In mijn geval parallellen met de wijze waarop het geld over de universiteiten wordt verdeeld. Ten eerste: ieder verdeelmodel draagt de kiem van zijn eigen ondergang in zich. Dat komt in de eerste plaats doordat de omstandigheden veranderen, waardoor je andere dingen belangrijk gaat vinden. In de tweede plaats doordat iedereen zich gaat richten naar de criteria op basis waarvan je geld krijgt. Vaak is dat de bedoeling, maar niet altijd. Sinds je voor promoties geld krijgt, wordt er veel meer gepromoveerd. Lange tijd vonden we dat prima, maar de bezwaren die daaraan ook verbonden zijn, worden allengs meer zichtbaar. In de derde plaats zien we dat in de loop van de tijd ieder systeem steeds meer verfijningen gaat vertonen. Dat kan niet anders, want de algemene verdelingsregels waarmee je begint, leiden onvermijdelijk tot onbedoelde neveneffecten die via verfijningen moeten worden opgelost. Daardoor wordt de transparantie van ieder systeem op den duur aangeast. Dat alles betekent dat na verloop van tijd ieder verdeelmodel 'op' is en vervangen moet worden door een nieuw. De huidige Financiële Verhoudingswet is zo'n tien jaar oud, en precies op grond van de zojuist genoemde argumenten aan vervanging toe. Universitaire verdeelmodellen houden het tegemoed niet eens zo lang meer uit.

Een tweede overeenkomst is de ingebouwde paradox dat je niet meer geld uit het fonds krijgt, wanneer iedereen op een zelfde criterium beter presteert. Kijk opnieuw naar de promoties: als je er méér realiseert dan de andere universiteiten, dan ga je erop vooruit, omdat je relatief beter presteert op een relevant criterium. Maar als iedereen ongeveer evenveel beter presteert, dan gebeurt er niets, omdat de onderlinge verhoudingen gelijk blijven, terwijl de totale te verdelen hoeveelheid geld niet verandert. Ik heb gemerkt dat andere fracties dat maar raar vonden; doordat ik daaraan in het universitaire regime 'gewend' was, had ik daar niet zoveel problemen mee.

Maar er zijn ook verschillen. In het gemeentefonds spelen veel meer criteria een rol. Bovendien gaat het om veel meer geld. Er is bovendien sprake van een zeer serieuze herverdeling, waarbij met name de steden er in beginsel op vooruit zullen gaan. Belangrijkste reden daarvoor is dat steden veelal activiteiten en diensten organiseren waar ook randgemeenten gebruik van maken (zwembaden, culturele voorzieningen, het MECC). De belangen zijn groot, en ieder van ons zal het in eigen portemonnaie gaan merken: door verhoging of verlaging van de OZB, de onroerend zaakbelasting die de gemeente naar eigen goeddunken mag heffen. Hoe hoger de bijdrage uit het gemeentefonds, des te minder heb je nodig uit de OZB - en omgekeerd. Als u volgend jaar een andere rekening gepresenteerd krijgt, weet u wat de oorzaak ervan is.

Job Cohen

Tien top-onderzoekscholen is te weinig

“Bemoeienis Ritzen verstoort stimulering top-onderzoek”

Onderwijsminister Jo Ritzen brengt de stimulering van top-onderzoek in gevaar door zijn bemoeienis met de manier waarop dat gebeurt. Dat hebben onderzoekorganisatie NWO en de vereniging van universiteiten (VSNU) hem in twee boze brieven laten weten.

Beide organisaties maakten deze zomer samen met de koninklijke akademie van wetenschappen (KNAW) een plan voor versterking van het universitaire en 'para-universitaire' onderzoek. De universiteiten zouden daarbij 200 miljoen gulden inzetten voor uitbouw van hun bijna honderd onderzoekscholen. De helft van dat geld moest gaan naar 20 op te bouwen top-onderzoekscholen. NWO ging de kandidaten uitkiezen.

Met dit plan was een impasse in het wetenschapsbeleid doorbroken. Na lang onderhandelen leek het Ei van Columbus ontdekt. Door het personeel in dienst van de universiteiten te laten, werd nodeloos massa-ontslag vermeden. Tegelijk kreeg de landelijke organisatie NWO wel een sterke rol als organisator van de universitaire eredivisie. En dat laatste was de belangrijkste wens geweest van minister Ritzen.

Toch bleek op Prinsjesdag dat minister Ritzen het plan op diverse punten had aangepast. Hij wilde dat er geen twintig maar tien top-scholen kwamen; hij reserveerde 30 van de honderd miljoen gulden voor steun aan individuele top-onderzoekers; hij kwam niet met een gevraagd aanloopbudget voor komend jaar; en zo was er nog een reeks punten. Deze ingrepen zijn NWO en VSNU in het verkeerde keelgat geschoten. In twee afzonderlijke brieven verwijten de twee koepelorganisaties Ritzen het gedrag van de olifant in de porceleinkast. Door aan een "delicaat" akkoord een reeks eigen wensen toe te voegen, brengt hij de uitvoering ervan in gevaar.

Eensgezind wijzen beide organisaties de inperking tot tien top-scholen af. De VSNU spreekt van een "miskenning" van het Nederlandse onderzoek, dat nu al op meer dan tien terreinen internationaal uitblinkt. Bovendien vreest men dat een bedrag van jaarlijks zeven miljoen per

top-onderzoekschool domweg te groot is om te verstouwen - tenzij alle nadruk komt te liggen op natuurwetenschappelijke en technische instituten.

In nog meer opzichten zou Ritzen het evenwicht in de plannen verstoren. Zo zijn de universiteiten boos dat hij buiten-universitaire instituten wil laten meeprofitieren van de 200 miljoen die ze zelf sparen voor versterking van hun onderzoekscholen; ze begrijpen niet waarom ze Sinterklaas moeten spelen. Ook wekt het irritatie dat Ritzen technologische instituten een streepje in de competitie. Dat vertroebelt de selectie op wetenschappelijke criteria.

De toon van de brieven is niet mis te verstaan. Zowel NWO als de universiteiten ergeren zich aan de reeks aanpassingen in 'hun' plan. Bewust hadden ze een aantal acties naast elkaar gepland, die op den duur onderling verbonden konden raken. Nu de minister de zaken al door elkaar husselt, vrezen ze dat de uitvoering van het hele plan in gevaar komt. Ze vinden de detailbemoeienis ook niet kloppen met de rol die dit kabinet graag van zichzelf schetst: randvoorwaarden scheppen, en verder zoveel mogelijk overlaten aan het 'zelfsturend' vermogen van maatschappelijke organisaties.

Wat volgens een woordvoerder van de VSNU nog het meeste stak, was dat het ministerie de eigen ingrepen in het akkoord tot nu toe als voldongen feit presenteerde - en eigenlijk alleen over de snelle uitvoering wilde praten. Zo dicteerde Ritzen dat er half november al een procedure voor selectie van top-scholen moest liggen, maar dat de VSNU zich daar niet mee mocht bemoeien.

Beide organisaties lijken niet van plan om het spel volgens de regels van Ritzen te gaan spelen. De opgelegde tijdsdruk vinden ze onzinnig, zeker nu de minister voor 1997 geen aanloopbedrag beschikbaar stelt. Daarom willen ze eerst een nieuw overleg met hem.

HOP, Frank Steenkamp

Hoogleraar waarschuwt voor eenheidsmunt Monetaire unie is riskant

Besmuikt lachend geeft hij toe dat het misschien wat cru klinkt. Professor dr. Clemens Kool hoopt op een spoedige recessie in Europa. Dat is volgens hem de enige manier waarop de monetaire unie nog gestopt kan worden. De hoogleraar 'geld, krediet en bankwezen en Europese financiële markten' ziet nauwelijks economische voordelen van die ene Europese munt. "Lood om oud ijzer." Terwijl de risico's erg groot zijn. "Dit is een zeer riskante strategie."

Hij voelt zich geen roepende in de woestijn. Er zijn meer economen die er net zo over denken. En zijn inaugurale rede van eind september waarin hij waarschuwde voor de euro, leverde hem toch mooi een paar interviews op voor de radio, verschillende kranten en het televisieprogramma 'de middageditie'. "Van het gros van de oraties verschijnt hoogstens een stukje in de Limburger", meldt Kool met gepaste trots. Toch zal hij de eerste zijn om toe te geven dat de komst van de euro in Nederland eigenlijk nauwelijks ter discussie staat.

De landen in de Europese Unie zijn momenteel druk bezig om de staatsfinanciën op orde te brengen. De Franse regering heeft plannen ingediend om volgend jaar twintig miljard gulden te bezuinigen, Italië zit daar nog acht miljard boven en de Duitse Bondsdag heeft al een bezuinigingspakket goedgekeurd ter hoogte van maar liefst vijftig miljard. Via veelal ingrijpende maatregelen hopen de regeringen te kunnen voldoen aan de voorwaarden die in het Verdrag van Maastricht zijn vastgelegd om mee te mogen doen aan de Europese Monetaire Unie (EMU). Een lage rente, een stabiele wisselkoers, een afnemend begrotingstekort. Ze moeten snel zijn want over twee jaar wordt de balans opgemaakt. Een aantal landen lijkt al binnen te zijn. Tijdens Prinsjesdag liet een bijna euforische minister Zalm weten dat Nederland makkelijk aan de voorwaarden zal voldoen. Dus als alles volgens schema blijft verlopen, zal over zes jaar niemand zijn bakker nog met guldens betalen, maar met euro's.

"Nu moet iedereen nog even door de zure appel heen bijten en daarna komt er een paradijs op aarde", schampert Kool. "Al vijf jaar worden de Europeanen gouden bergen beloofd" Maar volgens de hoogleraar zijn de directe economische voordelen van de eenheidsmunt minimaal. Toeristen die niet meer hoeven te betalen voor het omruilen van hun vakantiemunten, zullen het merken. En de banken die daar tot nu toe veel mee verdienden. Maar het meeste internationale betalingsverkeer heeft daar nauwelijks voordeel van. Het grootste deel daarvan (90 tot 95 procent) bestaat uit transacties tussen banken en de marges daarbij zijn niet meer dan tienden van procenten.

Peseta's

Maar de belangrijkste verandering waar de euro volgens Kool voor zal zorgen, is dat de waarde van de munten in de verschillende landen niet langer zal schommelen. Al jaren staan de belangrijkste Europese munten in een vaste verhouding tot elkaar, maar binnen grenzen zijn schommelingen mogelijk. Iedereen die in Spanje of Italië op vakantie is geweest, weet dat de hoeveelheid peseta's of liras die je voor een gulden krijgt per dag kan verschillen. Voorstanders van de euro beweren dat die schommelingen erg lastig zijn voor de internationale handel. "Klinkt plausibel" zegt ook Kool, maar hij voegt daar meteen aan toe dat niemand nog ooit heeft aangetoond dat een vaste wisselkoers echt grote positieve effecten zal hebben.

Hij ziet wel een levensgroot gevaar in het verdwijnen van die wisselkoersen. Landen verliezen daarmee een belangrijk instrument om hun economie te manipuleren. Als een land weinig exporteert, kan het de waarde van zijn munt verlagen waardoor zijn producten goedkoper worden voor buitenlandse kopers. Voorstanders van de euro vinden het een voordeel dat afzonderlijke landen niet langer met hun munt kunnen goochelen voor eigen gewin. Kool kunnen ze daar niet mee overtuigen: "Dat is in de afgelopen jaren toch al niet gebeurd." Hij vindt juist dat wisselkoersen een bijzonder nuttige rol kunnen spelen. Met de koers van haar munt kan een overheid schokken in de eigen economie opvangen.

Moet ik straks de sterren van de hemel pleiten?

De rechter ging hele maal door het lint toen onze zaak over de ongewenste intimiteiten aan de orde kwam. Hij had het dossier van onze cliënt doorgelezen waarin verklaringen van seksuele intimidaties zaten. "Ik wil dat dit tot op de bodem wordt uitgezocht", brieste hij. "Het is belachelijk dat iemand zonder dat we weten of de verklaringen kloppen, op kosten van de samenleving verder kan leven." Mijn stagebegeleider en ik schrokken ons kapot, want wij dachten dat we alles goed met de advocaat van de tegenpartij hadden geregeld. Er was toch een akkoord: onze cliënt zou wel worden ontslagen, maar hij zou het recht op een ww-uitkering behouden en een schadevergoeding van het bedrijf krijgen. Dat was voor ons het maximaal haalbare.

"In plaats van tien minuten zaten we een half uur bij de rechter. Vreselijk. Onze cliënt was erbij en vond het allemaal heel erg. Toen de rechter hem uiteindelijk vroeg of hij nog wilde reageren, sloeg weer even de paniek in de tent. Hij stond op, ofschoon wij hem vooraf wel drie keer op het hart hadden gedrukt dat het

STAGE

Observant volgt stagiaires op de voet. Voor de laatste keer nu de stage van Evelien Jenniskens, student Nederlands recht, bij de rechtskundige dienst ("een soort advocatenkantoor") van de FNV in Sittard.

beter was om niets te zeggen. Het zou de zaak toch niet veranderen. Het was zijn woord tegenover dat van heel veel anderen. Mijn stagebegeleider greep heel snel in en vroeg om een schorsing.

"Onze cliënt heeft daarna niets meer gezegd en de rechter respecteerde uiteindelijk de mening van de beide partijen. Het was wel even heel spannend. Zelfs mijn stagebegeleider zei later tijdens de koffie dat hij even bang was geweest dat de rechter door zou zetten."

"Wat ik heb geleerd van mijn stagetijd? Ik ben er achter gekomen dat ik voor sommige dingen veel tijd nodig heb. Analyseren van dossiers, argumenteren, verbanden leggen; dat soort zaken komt mij niet aanwaaien, daar moet ik heel bewust mee bezig zijn. En ik weet nu dat ik beter moet luisteren. Ik heb ontdekt dat ik vaak net doe alsof ik luister, maar dat het hele verhaal eigenlijk mijn ene oor in gaat en het andere weer uit. Niet uit desinteresse, maar gewoon omdat ik er niet echt met mijn hoofd bij ben. Ik laat het niet tot mij doordringen, waardoor het moeilijk is om het gesprek samen te vatten en uitspraken te combine-

ren. Dat moet je toch kunnen als advocaat.

"Wat ik wel al kan? Het is moeilijk om te zeggen wat je kunt, het is veel makkelijker om uit te leggen wat ik nog moet leren. Ja, misschien vind ik het wel een beetje eng om te zeggen: dit kan ik. Dat scheidt verwachtingen en die moet ik dan waarmaken. Voor die druk en die verantwoordelijkheid deins ik terug.

"Nu, tijdens deze stage, verwacht niemand dat ik de sterren van de hemel zal pleiten of weet ik wat. Dat is makkelijk. Je leert er wat van, je bent niemand tot last en als je werk nog wat voor de FNV oplevert, dan is dat mooi meegenomen. Zo zie ik dat. Eigenlijk ben ik als student alleen voor mezelf verantwoordelijk. Maar over een jaar, als ik ben afgestudeerd, verwacht mijn baas natuurlijk wel een hoop. Dan rekenen mensen op mij. Ik heb het nooit eerder zo gezien, maar misschien zijn wij daarom wel zo bang om aan het werk te gaan. Dan is het niet meer vrijblijvend, dan moet je jezelf waarmaken."

Riki Janssen

Zo'n schok ontstond bij de Duitse eenwording. Omdat de voormalige Oost-Duitsers massaal westerse goederen wilden kopen, steeg de binnenlandse vraag in Duitsland enorm waardoor de reële koers van de mark omhoog schoot. Als reactie daarop besloot Engeland het pond te devalueren met zo'n vijftien procent. Frankrijk weigerde dat voorbeeld te volgen omdat het bang was voor gezichtsverlies. Maar om de koers van hun munt te beschermen, moesten de Fransen hun rente hoog houden wat nadelig

was voor de economische ontwikkeling. De gevolgen waren totaal verschillend. Terwijl Engeland een behoorlijke groei liet zien, zat Frankrijk in een flinke recessie. "Met de komst van de euro leveren de Europese landen een belangrijk beleidsinstrument in zonder dat ze daar een ander instrument voor terug krijgen", meent Kool. Over de waarde van de nieuwe munt hebben de afzonderlijke overheden straks niets meer te zeggen. "Elke economische schok zal straks ver-

Helmut Kohl en Wim Kok willen de mark en de gulden wel inruilen voor de euro. Janner, vindt prof. Clemens Kool (foto GPD)

taald worden in werkloosheid" Volgens Kool wordt de monetaire unie vooral gebruikt als middel om de politieke unie een stap dichterbij te brengen. Een gemeenschappelijke munt moet bijdragen tot een gezamenlijke identiteit. Kool vindt dat de omgekeerde weg. Eerst moet Europa nieuwe instrumenten ontwikkelen om het wegvallen van de wisselkoers op te vangen. Hij heeft wel ideeën over hoe dat zou kunnen. Je zou kunnen toestaan dat individuele landen hun schuld laten oplopen. En zoals nu binnen individuele landen de sterkere regio's de zwakkere helpen, zou dat ook op Europees niveau kunnen; een grotere herverdeling van de belastingen via Brussel dus. De tegenwerping dat het heel moeilijk zal zijn om dat te realiseren, beaamt hij. "Dat is het hem juist. Als ik ga zeggen hoe zo'n politieke unie eruit zou kunnen zien, ga jij hard lachen. Dan zie je wat voor enorme problemen daar nog opgelost moeten worden. Het idee dat een monetaire unie automatisch zal zorgen voor een politieke unie is dus heel gevaarlijk." Als tijdens de eerste jaren van de EMU de economische groei door blijft gaan, is er volgens Kool weinig aan de hand. Maar als er ergens een crisis optreedt, en dat kan zo maar onverwachts gebeuren, kunnen de gevolgen vrij dramatisch zijn. Overal in Europa krijgen de burgers nu bezuinigingen voorgeschoteld met de belofte dat het straks allemaal beter wordt. Als dat niet geval is, zullen ze dat niet pikken. Kool acht het helemaal niet onwaarschijnlijk dat een land dan zal besluiten om uit de EMU te stappen om vervolgens toch de eigen economie te kunnen stimuleren. "Dat kan dan heel goed

het einde betekenen van de interne markt. Want die markt is voor een groot deel gebaseerd op goodwill, en de kans dat we dan nog on speaking terms zijn, is klein." Kool heeft er weinig vertrouwen in dat de Europese regeringsleiders tijdens de top van Amsterdam, halverwege 1997, overeenstemming zullen bereiken over een politieke unie. "Dat overleg zit zo vast als een muur." Als het aan Kool ligt, besluiten de deelnemers in Amsterdam om de EMU voor vijf jaar uit te stellen. "In die periode kan dan aan een politieke unie gewerkt worden." Als er dan nog geen overeenstemming is, moet de EMU nog maar eens voor vijf jaar worden uitgesteld. Zonder politieke unie komt er, als het aan Kool ligt ook geen monetaire unie. Maar Kool verwacht niet dat de regeringsleiders tot uitstel zullen besluiten. "Het is een trein die in gang is gezet en die moeilijk te stoppen is." Zijn enige hoop is dat landen niet aan de voorwaarden tot toetreding zullen voldoen. Als bijvoorbeeld Frankrijk niet aan de criteria met betrekking tot de omvang van de overheidsschuld kan voldoen, wil Duitsland Frankrijk er niet bij hebben, en de kans dat een EMU zonder Frankrijk van start gaat, is erg klein. Kool heeft nog hoop dat de EMU zo voortijdig zal sneuvelen. "De landen die net op het randje zitten, hebben begrotingen ingediend die gebaseerd zijn op zeer optimistische verwachtingen omtrent hun groei."

Jan Buevink

Op de bres voor de kleine aandeelhouder

"Het gaat hier om het vertrouwen in de markt." In zijn inaugurale rede van twee weken geleden komt prof. dr. Harm-Jan de Kluiver op voor de belangen van de kleine aandeelhouder. Die worden volgens hem bedreigd door minister Zalm van Financiën, die de overname van bedrijven in Nederland makkelijker wil maken. De hoogleraar vergelijkend handels- en ondernemingsrecht vindt dat onverstandig. "Dan gaan mensen denken: het wordt toch interessanter om eens wat in Londen of Frankfurt te doen."

Albert Heijn heeft eind jaren tachtig een nare ervaring. Als het Ahold-concern al een half jaar met een Duitse onderneming in gesprek is over de mogelijkheden van samenwerking, ontdekt topman Heijn dat de Duitsers stilletjes bezig zijn om aandelen Ahold op te kopen. In het geniep hebben ze al vijftien procent bij elkaar gekocht. Heijn schrikt zich rot en neemt geen halve maatregelen. Ahold creëert extra aandelen ter waarde van 170 miljoen waarmee het concern zijn totale aandelenkapitaal verdubbelt. De nieuwe aandelen brengt Heijn onder bij een bevriende stichting die daarmee de macht in handen krijgt, waardoor het bedrijf beveiligd is tegen een Duitse overname. Deze beveiligingsoperatie kost de Zaandamse grootgrutter ongeveer 43 miljoen. Want omdat hij geen gewone aandelen heeft uitgegeven, maar zogenaamde preferente aandelen, hoeft hij maar een kwart van het bedrag dat op het papier staat vermeld daadwerkelijk te storten.

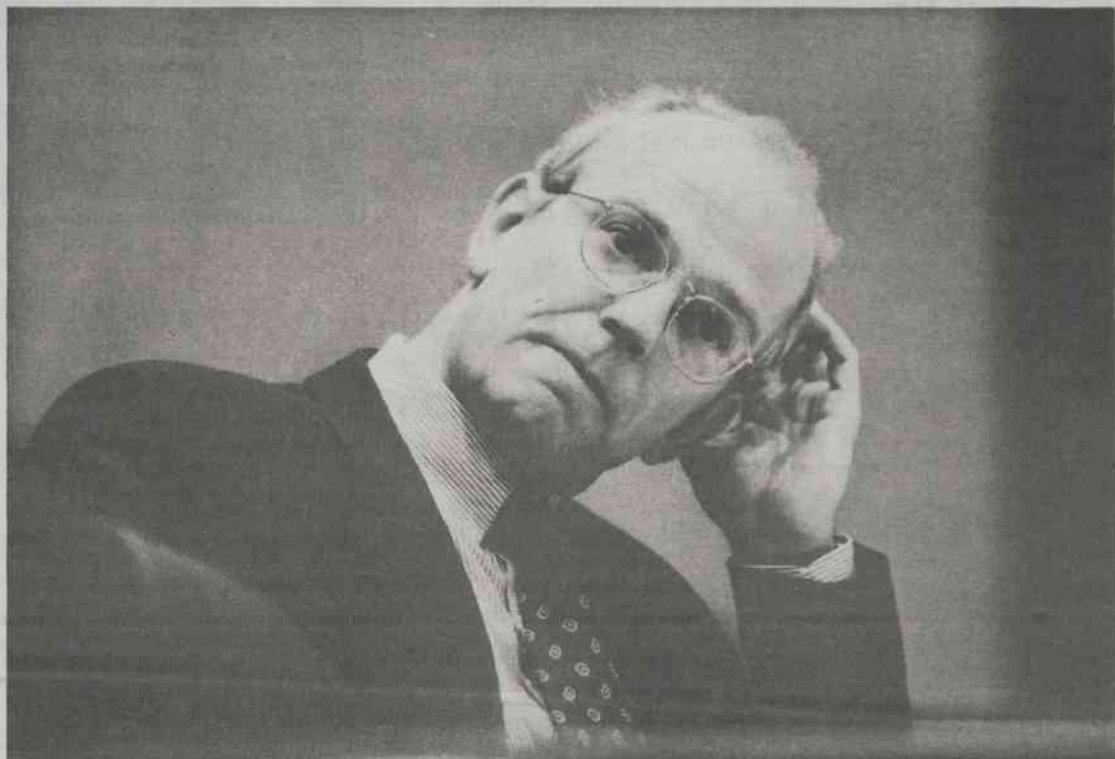
Fusies en overnames zijn aan de orde van de dag. Vorige week maakte de Amerikaanse vrachtwagengigant Paccar bekend DAF te willen kopen. In de week daarvoor had KPN aangekondigd het Au-

stralische transportbedrijf TNT over te nemen. Het accountantskantoor KPNG rekende uit dat Nederlandse bedrijven in de eerste negen maanden van dit jaar voor meer dan 18 miljard aan bedrijven in het buitenland opkochten. Ook binnen Nederland zelf wordt druk gefuseerd en overgenomen. In 1995 werden er zeventien fusies en overnames geregistreerd. Bij zeker tachtig procent van die overnames binnen Nederland wordt gebruik gemaakt van beschermingsconstructies, schat De Kluiver. Vijandelijke overnames zijn daardoor vrij moeilijk. De Kluiver ziet daar de voordelen wel van in. Iemand die een bedrijf wil overnemen, zal altijd moeten onderhandelen en moet dus rekening houden met de belangen van de overige aandeelhouders en van de bestuurders.

Maar als het aan minister Zalm van Financiën ligt, wordt die bescherming beperkt. Zalm wil dat alle beschermingsconstructies worden afgebroken als een 'overnemer' zeventig procent van de aandelen in handen krijgt. Dit wetsvoorstel heeft Zalm nog niet naar de Tweede Kamer gestuurd, maar zijn ambtenaren en de ambtenaren van het Ministerie van Justitie zitten er druk aan te sleutelen.

Het voorstel van Zalm betekent in feite dat zo'n meerderheidsaandeelhouder alle macht in handen krijgt, vreest De Kluiver. Die kan het bestuur wegsturen, beslissen over belangrijke investeringen. "Dat worden dan misschien van die Duitse Dasa-bazen als bij Fokker waarbij het niet gaat om de winst van het bedrijf maar om het toeleveren van producten." Dat kan dan helemaal ingaan tegen de belangen van de kleinere aandeelhouders.

Volgens De Kluiver wijken de plannen van Zalm sterk af van wat in het buitenland gebruikelijk is. Daar wordt de minderheidsaandeelhouder veelal wel beschermd. Wie in Duitsland de helft van alle aandelen in handen krijgt, moet een bod doen op de overige aandelen. In Engeland geldt dat al bij dertig procent.

Ook de Europese Commissie is bezig met de voorbereiding van een richtlijn waarin staat dat de belangen van kleine aandeelhouders moeten worden beschermd. Waarom Zalm dan met dit plan komt, is De Kluiver onduidelijk. "Dat zegt hij nergens, dat blijft impliciet. Het is een soort rechttoe, rechtaan VVD-denken zonder enige nuance: bescherming is fout, concurrentie is goed." Het enige voordeel dat hij in het plan kan zien, is dat het eenvoudiger wordt om minder competente bestuurders te vervangen. Die kunnen de huidige constructies gebruiken om op hun plaats te blijven. "Die zitten echt op rozen."

Ook De Kluiver wil ze meer 'de tucht van de markt laten voelen' en komt met een compromisvoorstel. Als iemand vijftig procent van de aandelen heeft, kan hij het bestuur eruit gooien. Voor andere belangrijk beslissingen als fusies, moet zo

iemand overleggen met de andere aandeelhouders. "Dat prikkelt hem toch om een evenwichtige oplossing te zoeken." En dat laatste acht De Kluiver van grote waarde. "Het gaat om het vertrouwen in de markt. Dat bepaalt de bereidheid van mensen om te investeren." De Kluiver trekt een parallel met misbruik van voorwetenschap. "Je kunt je afvragen: is dat nou erg? Die mensen betalen toch gewoon de beurskoers. Maar als je dat toe zou laten, maak je andere investeerders natuurlijk wel kopschuw."

Jan Buevink

Minister Zalm van financiën wil de kleine aandeelhouder niet langer beschermen (foto Dijkstra bv)

MORET ERNST & YOUNG ONES

De leeftijden van onze accountants zijn eigenlijk de enige cijfers waar we bij Moret Ernst & Young minder belang aan hechten. Simpelweg omdat je er de kwaliteiten van mensen niet uit kunt lezen.

Ook als startend accountant mag je bij ons vanaf het begin rekenen op grote uitdagingen.

Op ruimte voor ontplooiing. En op een organisatie die open staat voor nieuwe ideeën.

Jouw ideeën. Kortom, ook als 'young one' lever je een belangrijke bijdrage aan de toegevoegde waarde die Moret Ernst & Young voor de cliënt heeft.

Heb jij een universitaire opleiding bedrijfs-economie of bedrijfskunde? Stuur dan je sollicitatiebrief met c.v. naar: Moret College, mevrouw mr. N.H.M. Bukkems, postbus 488, 3000 AL Rotterdam of bel 06-0002 of kijk op www.young-talent.com.

 MORET ERNST & YOUNG
ACCOUNTANTS

CBS gaat in tegen Ritzens pessimisme

“Kleiner bedrijf zorgt voor groei onderzoeksuitgaven”

Het valt mee met de Nederlandse uitgaven voor onderzoek, meldt het CBS deze week in een nieuw rapport. Een jarenlange daling van die bestedingen is volgens het statistiekbureau in 1994 zelfs omgeslagen in lichte groei. De stijging is deels te danken aan kleinere 'high-tech' ondernemingen, maar ook aan een grotere ijver van het CBS om zulke bedrijven op te sporen.

Nog op Prinsjesdag presenteerde minister Ritzens deprimerende cijfers over de Nederlandse onderzoekuitgaven. Ze daalden al jaren, en het eind van die daling was nog niet in zicht. Ons land raakte wat 'kennisintensiteit' betrof achterop bij een reeks Europese landen. Stagnerende bestedingen van bedrijven waren de hoofdoorzaak. Deze week komt het Centraal Bureau voor de Statistiek in een rapport echter met een heel ander geluid. Volgens nieuwe cijfers zijn de bestedingen aan onderzoek in 1994 voor het eerst weer gestegen, van 2,00 naar 2,04 procent van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Nederland zou internationaal geen slecht figuur slaan. De groei van kennisinvesteringen is volgens het CBS-rapport *Kennis en economie 1996* te danken aan het bedrijfsleven. En dan gaat het niet om de grote in-

dustrële ondernemingen die eerder verantwoordelijk waren voor het inzakken van de research; ze zijn nog steeds goed voor tweederde van alle bedrijfsuitgaven voor onderzoek, maar in gulden gerekend daalt hun inspanning nog steeds. Heel de opleving die het CBS in het onderzoek signaleert, komt op het conto van bedrijven met minder dan 1000 werknemers - en dan vooral in de sector "transport, communicatie en zakelijke dienstverlening". Er zit wel een addertje onder het gras van de imposante cijfers. Zo zijn volgens het CBS bij de laatstgenoemde groep bedrijven de uitgaven aan research in één jaar zelfs bijna verviervoudigd, van 177 tot 664 miljoen gulden. De verklaring? "Wij hebben in 1994 gerichter naar researchbedrijven gezocht", erkent de betrokken onderzoeker. Maar al flatteert die betere 'detectie' de cijfers, volgens het CBS zit er ook werkelijk forse groei in het onderzoek door 'high-tech' bedrijven. Het gaat dan om ingenieurs- en architectenbureau's, automatiseringsbedrijven en allerlei adviesbureau's. Eén op de zeven personeelsleden van die bedrijfjes doet onderzoek. Eén op de negen bedrijven heeft volgens het CBS nu al problemen om aan de benodigde onderzoekers te komen. Vastgesteld wordt dat dit probleem nog kan toenemen, gezien het lage percentage bèta- en techniekstudenten.

HOP, Frank Steenkamp

Een avondje kindersex bij Tafelstraat 13

“Had mij maar zo'n pedofiel gegund!”

De pedofiele verkrachter van België is vrijwel iedere avond in het nieuws, ook als er geen nieuws is. Voor studentepastoraat Tafelstraat 13 aanleiding zich af te vragen wat "de zaak Dutroux" eigenlijk met pedofilie te maken heeft. "Pedofilie komt door dat hele gedoe negatief in de aandacht. Het leek me goed het blikveld eens wat te verruimen", vond studentepastor Wiel Smeets. Op 14 oktober discussieerde er behalve de pastor en seksuoloog Annie Abels (die voor een frisse blik op de zaak moet zorgen), een handjevol mensen over deze kwestie. Abels gunt de aanwezigen een blik in haar eigen gevoelsleven: "Ik heb me wel eens afgevraagd of een kind van mij (ze heeft drie zonen) een relatie zou mogen hebben met een pedofiel. Dat lijkt me toch niet makkelijk. Terwijl die man allemaal leuke dingen met ze doet, moet ik er voor zorgen dat ze verantwoord groot groeien. Daar komt toch wat jaloezie bij kijken. Als ik de persoon in kwestie ken en het goed voor het kind is, zou ik er achter staan." Goed voor het kind? De seksuoloog vindt bijvoorbeeld dat er meer mis is in de relatie tussen ouders en kinderen dan in pedofiele relaties. "Je moet natuurlijk ook bedenken dat een pedofiele relatie meer is dan alleen sex. Als kind heb je in de verhouding met je ouders eigenlijk geen plaats. Je mag ze alleen maar gehoorzamen. Nee, dan zo'n man die er helemaal voor jou is. Die spelletjes met je doet en naar je luistert. Ik heb mezelf er wel eens op betrap, dat ik dacht: 'Had mij maar zo'n pedofiel gegund.'" Niemand die ook maar met de ogen knippert. Slechts een student gezondheidswetenschappen vraagt of de seksuele ontwikkeling van een kind niet verstoord raakt door een

liefdesrelatie met een volwassene. Abels verwijst naar een onderzoek van enkele jaren geleden. "Het bleek dat als er sprake was geweest van een vrij contact, de kinderen waren uitgegroeid tot evenwichtige en vrije personen, ook op seksueel gebied. Maar daar komt dus geen vorm van dwang bij kijken. Kinderen die het gevoel hebben geen nee te kunnen zeggen, groeien daarentegen scheef. Ze zitten gevangen in angst- en schaamtegevoelens." De uitslag van het onderzoek geeft voor Abels de grens aan. "Daar waar mensen het kind gaan manipuleren wordt het kwalijk." De vraag of je zo'n grens kunt trekken stelt niemand. Iedereen is het er over eens dat de hysterie rond pedofilie de zaak geen goed doet. Iedereen is tolerant en dat levert een saaie avond en een gevoel van onbehagen op.

Nienke van Uitert

De vakcentrale CMHF heeft de Onderwijs-CAO niet ondertekend!

- Omdat een verdere arbeidsduurverkortening voor wetenschappelijk en stafpersoneel niet werkbaar is en daardoor schadelijk voor het onderwijs en onderzoek;
- Omdat een jaarlijkse inflatie van rond de 2% en een loonsverhoging van 3% in 2,5 jaar betekent dat netto koopkracht wordt ingeleverd.

De CMHF zal in overleg met de universiteiten alles in het werk stellen om de negatieve gevolgen van deze CAO zoveel mogelijk te beperken.
Steunt u ons hierin? Wordt dan lid
 (070) 354 84 00

Schotland aan de Maas

De mist hangt nog boven de Maas, maar een glimp van de heuvelrug is al wel zichtbaar. Er galmt doedelzakmuziek over het terrein en mannen in Schotse rokken staan rustig hun kopje koffie te drinken. Even waan ik mij in Schotland. Als echter iemand naast mij zijn eerste Wieckse Witte naar binnen giet is die illusie snel verdwenen.

Op zaterdag twaalf oktober organiseerde onafhankelijk Heerendispuut Prometheus voor de eerste keer de Highland Games voor studenten. Na vijf jaar hockeytoernooien wilde men eens wat anders. Uiteindelijk schreven veertien teams zich in. De meeste zijn een samenraapsel van Maastrichtse heren- en damesdisputen, vier mannen en vier vrouwen per team. Er zijn ook enkele teams uit andere steden aanwezig op het strand van Oost Maarland.

Het programmaboekje meldt een grote variatie aan onderdelen, zoals 'Gille Calum' en 'Log Pulling'. Dit blijken later de Schotse woorden voor zwaarddansen en boomstamverplaatsen. Bij zwaarddansen zijn twee zwaarden over elkaar gekruist waardoor er vier vakken ontstaan. De deelnemers plaatsen hun voeten in tegenover elkaar liggende kwarten en draaien al springend negentig graden, zodat zij terecht komen in de naastliggende vakken. Na tien rondes moeten ze een pilsje achterover slaan en dan weer verder gaan. Voor veel krachtpaters is dit spel iets te moeilijk; menigeen raakt met de benen in de knoop. Dit tot groot vermaak van de vrouwelijke deelnemers, die het er een stuk beter vanaf brengen. Gelukkig voor de heren berusten de meeste spellen op kracht. Zoals 'putting the stone', in atletiek-jargon kogelstoten. Hier gebruikt men alleen niet een kogel, maar een authentiek Maastrichts kinderkopje. De omstanders krijgen de raad dit

schouwspel op een afstandje te volgen. Touwtrekken is het enige onderdeel waarbij de teams rechtstreeks met elkaar geconfronteerd worden. Het gaat er op eens een stuk fanatieker aan toe. Rivaliteit keert terug bij de individuele competitie; vooral bij het handgedruken laaien de gemoederen 's avonds flink op. Volgend jaar organiseert Prometheus weer een Highland Games.

Dries Lagerberg

Kasseitje gooien op het strand van Oost-Maarland (foto Franco Gori)

Grensoverschrijdende samenwerking gevraagd

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen komt binnenkort met een nieuwe regeling voor subsidiëring van internationale samenwerking.

De Stimulering Regionale Grensoverschrijdende Samenwerking zal internationale uitwisselingsprogramma's in het kader van de Stimulering Internationalisering (STIR), vervangen. Het nieuwe schuilt in het regionale karakter. Voortaan komen alleen nog samenwerkingsprojecten met grenslanden, zoals België en met name Duitsland, voor subsidiëring in aanmerking. De universiteiten van Nijmegen en Maastricht bevinden zich dus in een gunstige positie voor de uitwerking van dergelijke projecten, aldus een woordvoerder van het ministerie. De samenwerking moet gericht zijn op onderwijs, met name op uitwisseling van studenten en staf. Aan individuele studenten worden geen beurzen meer verstrekt. De nadruk zal liggen op de continuïteit van projecten. De woordvoerder kon nog niet zeggen om welke bedragen het gaat. Ger Kockelkorn, coördinator van het samenwerkingsverband van de vier regionale universiteiten Aken, Luik, Maastricht

en Diepenbeek (ALMA) kan dat wel. Hij noemt tien à vijftien miljoen als het bedrag dat hij het laatst heeft horen vallen. Kockelkorn zet echter vraagtekens bij de opzet van het programma. Volgens hem gaat het niet op de eerste plaats om staf- en studentenuitwisseling, maar om gezamenlijke onderwijsprojecten. Hij vraagt zich af waar de grens van die gezamenlijkheid ligt: "Moeten we denken aan een gezamenlijk curriculum, een gezamenlijke opleiding? De interesse van de ALMA gaat meer uit naar het opbouwen van nieuwe internationale onderzoekscholen. Of naar het realiseren van een elektronische studiegids voor de vier gezamenlijke universiteiten." Het verlanglijstje van ALMA spoort duidelijk niet met het samenwerkingsprogramma dat het ministerie op het oog heeft. Binnen twee weken zal hier overleg over plaatsvinden tussen de ambtenaren van OC & W, de Universiteit Maastricht en ALMA. In tussen wil het ministerie in januari 1997 met de eerste projecten in het kader van de Grensoverschrijdende Samenwerking beginnen. "Richtlijnen zullen binnen afzienbare tijd bekend worden gemaakt", kondigt de woordvoerder aan.

Agnes Sommer

06 December, 13.00 - 17.00, maintenance
 23 Dec-03 Jan, 09.00 - 21.00, Christmas vacation
 10 Febr-12 Febr, 09.00 - 21.00, Carnival
 13 February, 17.00 - 21.00, Carnival
 28 February, 17.00 - 21.00, maintenance
 28 March, 09.00 - 21.00, Eastern
 31 March, 09.00 - 21.00, Eastern
 30 April, 09.00 - 21.00, H.M. Queen Beatrix
 05 May, 09.00 - 21.00, Liberation day
 08 May-09 May, 09.00 - 21.00, Ascension day
 19 May, 09.00 - 21.00, Whit Monday
 23 May, 13.00 - 17.00, maintenance
 07-11 July, 17.00 - 21.00, summer period
 14 July-15 Aug, 13.00 - 21.00, summer period
 18 Aug-22 Aug, 17.00 - 21.00, summer period

Important:

SMR entrance only for FdEWB students/employees, collegecard required! It is strictly forbidden to eat, drink, smoke or play computer games in the SMR. Laserprints can be collected a quarter to- and past every hour. Laserprints can be paid only with FdEWB/SMR laserprints cards. Price, from 1 Sept. 1996: 50 prints card D.fl. 7,50. To obtain printcards, contact the SMR manager.

Information Management I in period 3

This is a message for english language students planning to do course Information Management I in period 3. Contrary to the information given in the Description of graduate courses Economics/Econometrics 1996/97, this course will NOT be available in english the coming year. Drs A.J. van Reeken, accounting section, room 2.022

Stichting Reductieburo Economie

In de studieweek is het reductieburo gesloten. In de toetsweek en week 1 van blok 2 gelden gewijzigde openingstijden, daarover volgende week meer.

The "reductieburo" will be closed during the studyweek. In the test-period and week 1 of block 2 the openinghours will be different, information will follow next week.

Gezondheidswetenschappen

Voor kopij: D. Verheyen, Fac. Bur., niveau 1, kamernr. 1236, UNS50, tel. 3881739, voor woensdag 12.00 uur.

Beleid en Beheerders en M-stromers

Ook dit jaar kun je voor slechts F 17,50 lid worden van de SBBG. De Studievereniging Beleid en Beheer van de Gezondheidszorg organiseert zowel gezellige activiteiten als activiteiten die je met de praktijk kennis laten maken. Bovendien bewaakt de SBBG de kwaliteit van onderwijs. Kortom genoeg redenen om lid te worden! Ook als je actief lid wilt worden kun je je opgeven bij Maddy (043-3259726).

Voorlichting Keuzeonderwijs

Derdejaars studenten gezondheidswetenschappen beginnen vanaf blok 3.5 aan het keuzeonderwijs. Uiterlijk 29 november moet de (voorlopige) aanmelding bij bureau onderwijs doorgegeven worden. Over wat de eisen zijn die aan het keuzeonderwijs gesteld worden en wat de mogelijkheden en onmogelijkheden van het keuzeonderwijs zijn wordt op: woensdag 6 november van 11.00 tot 13.00 uur in de blauwe collegezaal uns50 0.402 een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd. Na afloop hiervan zijn de keuzeonderwijsgidsen en aanmeldingsformulieren 1997 beschikbaar. Naast de derdejaars studenten van het onverkorte programma worden ook doorstroomstudenten die toch keuzeonderwijs willen volgen voor deze voorlichting uitgenodigd. P. Hilderink, coördinator keuzeonderwijs

Stageaires Gezondheidswetenschappen gevraagd

(voor alle onderzoeken geldt dat affiniteit met en liefst een specialisatie in vrouwen -en genderstudies gewenst is)

Aletta, Centrum voor Vrouwengezondheidszorg te Utrecht, zoekt een student voor een doctoraal-onderzoek naar de manier waarop de factor sekse gestalte krijgt in de uitgangspunten en activiteiten van GVO bij ggd-en. Informatie: Wies Weijts, Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen, tel. 3882417.

Student gevraagd voor doctoraal-onderzoek naar disclosie, lichaamsbeleving en hulpzoekgedrag bij vrouwen met urine-incontinentie. Reeds verzamelde kwantitatieve gegevens dienen te worden geanalyseerd en dienen aangevuld te worden met diepte-interviews. Informatie: Wies Weijts, Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen, tel. 3882417.

Student gevraagd voor doctoraal-onderzoek naar de representatie van gender en etniciteit in het voorlichtingsmateriaal (brochures, video's, tv-spotjes etc.) van de Universiteit Maastricht gericht op aankomende studenten. Informatie: Wies Weijts, Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen, tel. 3882417 of Mineke Bosch, Personele Zaken, tel. 3883181.

AIO-vakatures vakgroep Humane Biologie

Binnen de vakgroep Humane Biologie zullen binnenkort 2 AIO's worden aangesteld in het kader van het onderzoek naar de invloed van essentiële vetzuren op de foetale en neonatale ontwikkeling van de mens. Nadere informatie wordt verstrekt door Prof. Dr. G. Hornstra, telefoon 1625.

Nagekomen Stageplaats voor BW-student

Onderzoeken of een set fitnessoefeningen, toegepast op een oefenapparaat, ook geschikt zijn voor 50-plussers. Nadere informatie: Dhr. J. de Bock, Roermond, tel. 0475-324096. Plaats van onderzoek: inspanningslab, vakgroep BW, Maastricht. Kontaktpersoon: prof.dr. H. Kuipers.

Stageplaats coming-out Homojongeren

In samenwerking met het Center for Health Promotion Research and Development van de Universiteit van Houston wordt een onderzoek voorbereid naar het ontwikkelen en valideren van een vragenlijst over 'coming-out' van homoseksuele jongeren en de daarop volgende aculturatie in de homowereld. De uiteindelijke vragenlijst zal worden gebruikt in toekomstig aids-preventieonderzoek.

Ik zoek een student die gemotiveerd is om dit onderzoek als stage uit te voeren. De stageplaats is in Amsterdam, bij het aidspreventie-team van de SAD-Schorerstichting.

Wie geïnteresseerd is of meer informatie wil, moet contact opnemen met Harm Hospers, vakgroep Gezondheidsvoorlichting (Deb1, kamer 1048, tel: 3882399).

Tekstverwerking op Deb1

Op vrijdag 25 oktober, dinsdag 29 oktober, woensdag 30 oktober, vrijdag 1 november zijn wegens onderwijs de ruimtes 0.117 en 0.119 gesloten. Na 18.00 uur is tekstverwerking weer mogelijk. Info: Siebren Groothuis

Kennistechnologie

Voor kopij: M. Geelen, Fac. Bur, Tongersestraat 6, tel.: 3883389, voor woensdag 12.00 uur

Openingstijden Bureau Onderwijs

Maandag en vrijdag van 10.30 tot 11.00 uur
 Dinsdag van 15.30 tot 16.00 uur

Voorlichtingsdag

16 november a.s. is de voorlichtingsdag voor kennistechnologie. Op deze dag is de medewerking van een flink aantal studenten nodig. Houd deze datum daarom alvast vrij. Dit geldt met name voor de studenten die zich hebben aangemeld voor het studentenpromotieteam.

Toetsen Thema 3.1

- Maandag 28 oktober a.s., aanvang 9.00 uur: KennisRepresentatie en Redeneertechnieken (KRRT).
 - Woensdag 30 oktober a.s., aanvang 9.00 uur: Kennissysteem Ontwikkeling en KennisAcquisitie (KOKA)
 - Woensdag 20 november a.s.: Projectpresentatie

Toetsen Thema 4.1

- Maandag 28 oktober a.s., aanvang 9.00 uur: Conceptuele Modelleren en Mathematische methoden voor AI
 - Woensdag 30 oktober a.s., aanvang 9.00 uur: Geavanceerde Logica's en Kennisrepresentatie (-talen)
 - Woensdag 20 november a.s.: Projectpresentatie

IN DE BIOSCOOP VERGEET JE DAT JE STUDENT BENT...

maar aan de kassa wordt het duidelijk!

Vanaf 26 september studentenkorting bij Pathé Cinemas, op vertoon van geldige OV-jaarkaart.

Ma. t/m vr. overdag en ma.-, di.- en
 wo.-avond
~~10,-~~ **7,50**

PATHÉ
 Cinemas

MAASTRICHT

PATHÉ MAASTRICHT, WILHELMINASINGEL 39 - BELBIOS 06-9363, toets na welkom 07182 (75 ct/pm)

U vindt alle adressen en telefoonnummers van Pathé Cinemas in de GOUDEN GIDS.

Psychologie

Voor kopij: A. Cuijpers / W. Schipper, Bur. Psych., UNS50 PPN, tel.: 3881886, voor vrijdag 12.00 uur.

Herkansingen eerste blokperiode

De herkansing voor blok 1.1 Sociaal gedrag vindt plaats op vrijdag 22 november van 8.30 tot 10.30, locatie Deb1, zaal 0.122. De herkansing voor blok 2.1 Evolutie en gedrag vindt plaats op maandag 18 november van 13.30 tot 15.30, locatie Deb1, zaal 0.122.

Rechtsgeleerdheid

Voor kopij: A. Kessen, Bur. Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 3883003, voor vrijdag 13.30 uur.

Openingstijden onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Jaaroverzichten 95/96

Onlangs zijn de jaaroverzichten over het academisch jaar 95/96 verzonden. Studenten die geen jaaroverzicht ontvangen hebben kunnen dit kenbaar maken aan de onderwijsbalie. Fouten en/of onvolledigheden op de verzonden overzichten kunnen kenbaar gemaakt worden op de wijze die in de toelichting staat vermeld.

Verkrijgbaar aan de balie

Opsteltitels dagopleiding Nederlands en Fiscaal recht. Uiterste inleverdatum opstel 8 november.

College blok Inleiding Nederlands recht

23.10.96: college door Prof. mr. G. Mols, hoogleraar Strafrecht UM/advocaat, onderwerp: juridische kringloop.

INDELING BLOKTOETSEN BLOK 1 DAGOPLEIDING

- Woensdag 30 oktober 1996 09.00-12.00 Staaarzaal ELS 3.1 Private international law, NR 4.1 Verkeersrecht

- Donderdag 31 oktober 1996 09.00-12.00 Dousberg NR 1.1 Inleiding in de rechtsgeleerdheid; NR 4.1 Bestuursprocesrecht; Bewijs en strafrechtspleging; Capita selecta volkenrecht/ Current issues in international law; Deconfiture; Media Law; Milieurecht; Zelfbeschikken en beschikken in de gezondheidszorg; FR 3.1 Bedrijfseconomie II
- Donderdag 31 oktober 1996 13.00-16.00 Dousberg NR 2.1 Metajuridica; NR 3.1+ELS 2.1 Staats- en bestuursrecht; NR 4.1 Bouwrecht; FR 4.1 Openbare financiën II
- Vrijdag 1 november 1996 13.00-16.00 Sporthal De Heeg NR 4.1 Internationaal privaatrecht; FR 2.1 Privaatrecht I en bestuursrecht; FR 4.1 Europees institutioneel recht; FR 4.1 Pensioen; ELS 2.1 Comparative government; ELS 3.1 Comparative constitutional law
Opmerkingen:

- De overige keuzeblokken van Nederlands Recht worden middels een papier of mondeling getoetst;
- De mogelijkheid bestaat dat het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie alsnog besluit dat een of meerdere blokttoetsen van de keuzeblokken (jaar 4 NR) mondeling zullen worden afgenomen.
Adressen van toetslocaties:
- Staaarzaal (v/h De Awwestiene), Kesselskade 43, Maastricht
- Sportcentrum Dousberg, Dousbergweg 4, Maastricht
- Sporthal De Heeg, Roserije 500, Maastricht

Vragenuurtje tbv blok Metajuridica

Het VRAGENUURTJE TBV BLOK METAJURIDICA gepland is op woensdag 30.10.1996 om 11.00 uur in k. 1.030A (oefenrechtbank).

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturenummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst PZ (Bouillonstraat 3, Postbus 616, 6200 MD Maastricht). Interne vacatures gelden uitsluitend voor interne kandidaten (= medewerkers Universiteit Maastricht en wachtgelders).

Financieel Economische Dienst

secretaresse M/V 0,8 fte.

De secretaresse voert, onder leiding van een coördinerend secretaresse, zelfstandig werkzaamheden binnen het secretariaat van de dienst uit.

Taken: Postregistratie; telefoonbehandeling; type- en kopieerwerkzaamheden; verstrekken van algemene informatie; administreren van een aantal personeelsgegevens.

Functie-eisen: H.A.V.O./V.W.O.-opleiding, aangevuld met een afgeronde secretaresse-opleiding; goede kennis van tekstverwerkingsprogramma's, m.n. WordPerfect 5.1; zelfstandig kunnen functioneren; goede contactuele eigenschappen; ervaring met bovengenoemde werkzaamheden; accuratesse, flexibele werkhouding en stressbestendigheid.

Salaris: maximaal f 3.752,00 bruto per maand (schaal 5) bij full-time dienstverband.

Informatie: mw. Hendriks, secretaresse FED, tel. 3900.

Vacaturenummer: 131.

Vakgroep Publiekrecht van FdR

docent (m/v) voor 0.7 fte, (vergelijkend) staats- en bestuursrecht per 01-01-1997 en tot 01-01-2000.

Taken: onderwijs in het (vergelijkend) staats- en bestuursrecht in verplichte fase en/of in de keuzevakken sfeer, o.a. in het Engels; opstellen en nakijken van toetsen; assistentie bij de voorbereiding van (Engelstalig) onderwijsmateriaal.

Vereisten: voltooide juridische opleiding; kennis van het (vergelijkend) staats- en bestuursrecht; zeer goede actieve en passieve kennis van het Engels. Onderwijservaring en een studieverblijf aan een buitenlandse faculteit strekken tot aanbeveling.

Uitdrukkelijk worden ook degenen met een juridisch diploma verkregen aan een buitenlandse instelling en met kennis van buitenlands en vergelijkend staats- en bestuursrecht opgeroepen te reageren.

Salaris: afhankelijk van ervaring, min. fl. 3.844,- en max. fl. 6.094,- bruto per maand (schaal 10 RWO) bij voltijdse functievulling.

Inlichtingen: Prof. mr. A.W. Heringa, tel. 3107.

Vacaturenummer: 132

Vakgroep Psychiatrie en Neuropsychologie

Onderzoeksmedewerker m/v 1.0 fte gedurende 1 jaar.

Binnen het thema Hersenen en Gedrag bestaat een onderzoekslijn op het gebied van cognitieve farmacologie. Een van de projecten waarin betrokkene zal participeren betreft lopend promotieonderzoek naar de invloed van cafeïne op cognitieve prestaties bij verschillende leeftijdsgroepen. De mogelijkheid bestaat tot doorstroming naar een AIO positie.

Taken: opzetten en uitvoeren van psychofarmacologisch onderzoek binnen het thema hersenen & gedrag onder leiding van de in het project betrokken onderzoeker; literatuur verzamelen; werving proefpersonen; afnemen cognitieve tests; data-entry/ databeheer; assistentie bij data-analyse en rapportage.

Functie-eisen: gelet op de mogelijke doorstroom naar een aio-plaats vragen wij een academische opleiding, bij voorkeur psychologie (functionele, psychofysiologie) of gezondheidswetenschappen (BGK, BW, GGK); kunnen samenwerken in teamverband; affiniteit met onderzoek; kennis van experimentele psychologie, psychofarmaca en/of hersenen en gedrag strekt tot aanbeveling; kennis van een programmeertaal en handigheid met veelgebruikte computersoftware pakketten strekt tot aanbeveling.

Salaris: max. f 4.336,- bruto per maand (schaal 7 RWO).

Info: Dhr. W. Riedel, 3881027, dhr. J. Jolles 3881041.

Vacaturenummer: 133

Ten behoeve van het onderzoeksprogramma zoeken wij een **drietal aio's (m/v)**

voor de hiernavolgende projecten.

project I. psychopathologie na cerebrovasculaire accidenten. Het project betreft patientgebonden onderzoek waarin patienten met een recent CVA een aantal malen worden onderzocht op voorkomende psychopathologie en op dit aspect wordt vergeleken met een groep patienten die een recent hartinfarct hebben doorgemaakt.

Gevraagd: een (recent afgestudeerde) arts met een duidelijke belangstelling voor de neuropsychologie.

Info: dhr. Verhey 3887442 of dhr. Lodder 3877060.

project II. Depressie na een eerste myocardinfarct. Het project houdt zich bezig met onderzoek naar psychiatrische, cardiologische, sociale en psychologische aspecten van depressie na myocardinfarct.

Gevraagd: een (recent afgestudeerde) arts met een duidelijke affiniteit met zowel psychiatrie als cardiologie.

Info: dhr. A. Honig, 387443.

Aanstelling voor project I en II vindt plaats bij de vakgroep Psychiatrie en Neuropsychologie

N.B. Wanneer de kandidaten voor projecten I en II daartoe geschikt worden bevonden bestaat de mogelijkheid na afloop van het aio-schap en promotie door te stromen na een gereserveerde plaats voor de opleiding tot psychiater.

Project III. Binoculariteit en oogbeweging; visuele proprioceptieve en vestibulaire adaptie. Het onderzoek vindt plaats i.k.v. een meerjarig project ter bestudering van neurologische adaptieprocessen die optreden bij patienten met aangeboren of verworven vestibulaire oculomotorie of motore stoornissen.

Gevraagd: een experimenteel of biofysicus, ook artsen komen in aanmerking indien zij beschikken over aantoonbare experimentele vaardigheden en kennis van statistiek en signaal-analyse.

Aanstelling vindt plaats bij KNO.

Info: dhr. Kingma, 3875585.

Salaris: conform AIO-richtlijnen.

Vacaturenummer: 134

De McKinsey workshop

Een dag als McKinsey consultant...

Wil je onderzoeken of consulting iets voor jou is?

Wil je in een team een probleem uit de praktijk oplossen?

Ben je benieuwd hoe het er bij ons aan toe gaat?

Schrijf je dan in voor de McKinsey workshop.

In februari 1997 organiseren we een viertal workshops voor een beperkt aantal vierde- en vijfdejaars studenten en promovendi op ons kantoor in Amsterdam.

Tijdens deze eendaagse workshop krijg je een goede indruk van onze werkwijze in teams, hoe wij het oplossen van problemen benaderen en van de mogelijkheden die wij je na je afstuderen kunnen bieden. Je krijgt volop de gelegenheid met onze consultants kennis te maken.

We verwachten dat er veel belangstelling zal zijn en zullen daarom een selectie moeten maken.

Als je geïnteresseerd bent één van deze workshops bij te wonen, vraag dan een inschrijfformulier aan bij: Karin de Kip of Clara Vrielink, McKinsey & Company, Amstel 344, 1017 AS Amsterdam, e-mail: AM recruiting@McKinsey.com, telefoon: 020-5513700.

Graag ontvangen we je inschrijving vóór 1 december 1996.

McKinsey & Company

Eten bij de Spanjaard

Macaroni met droog brood

“Gebier” zei hij dat hij heette, en natuurlijk was ik welkom. Wanneer ik maar wilde. Om zes uur liep ik dus St. Annadal binnen, waar de buitenlandse studenten gevestigd zijn. Ik zou bij een Spanjaard op visite gaan; eentje maar, want de studenten op zijn gang eten vrijwel nooit samen.

Gebier staat sla te wassen in een enorme, uitzonderlijk schone en lege keuken. Langs twee wanden strekken zich meterslange aanrechten uit, voorzien van een tweekant spoelbakjes. Onder de aanrechten bevinden zich de keukenkastjes, plus drie koelkasten. Erop twee vierpitskookplaten. Dit zijn de voorzieningen voor 15 personen, hetgeen de keurige staat waarin alles verkeert nog onvoorstelbaarder maakt. Op het aanrecht staat slechts een afdruiptrek vol eetgerei. Schoon.

Gebier is een stugge jongen met borstelwenkbrauwen en dito haar. De voertaal is Engels, maar vooralsnog is er geen sprake van een sprankelende conversatie. Ik mag gaan zitten aan een van de lege tafels in het midden van de keuken. Terwijl Gebier verder aan de sla plukt vertelt hij dat deze gang 6 Spanjaarden, 1 Duitser, 1 Japanner, 1 Pakistaanse Schot, 1 Nederlander, 1 Belg en 2 Fransen herbergt. Eten die mensen nooit? Gebier kan alleen voor de Spanjaarden spreken: die eten laat, vanaf negen uur, daarom is er

Het eetclubje van Annadal, tweede verdieping (foto Franco Gori)

nu niemand. Overigens heet hij Javier. Vriend José komt binnen met een briefje dat ik in het Engels moet vertalen. Het is van zijn vriendin. “Dit kun je toch niet lezen, maar dat doet er niet toe”, staat er. Daarna gaat de tekst over in het Engels en wordt het briefje uit mijn hand gerukt. José vindt het een goede mop. Javier nodigt hem uit mee te eten: “Er is toch veel te veel”. Geen honger, antwoordt José, nog te vroeg, maar ach, waarom ook niet. En hij begint vast aan de pasta die in het vergiet staat uit te lekken: dikke macaronipijpen die aan één kant platgeslagen zijn. Inmiddels wordt de sla (een half kommetje), zorgvuldig opgesierd met drie plakjes tomaat en twee plakjes ei. Op olie en azijn wordt niet bezuinigd.

Er komt nog iemand meeëten, vertelt Javier: de Schot van Pakistaanse afkomst. Hij loopt naar een van de kooktoestellen waar een koekepannetje staat te wachten, ik dacht om afgewassen te worden. Wat ik voor zwartige aankloeksels houd, zijn volgens mijn gastheer echter ui, champignons en een beetje peper. Hij stort er een kartonnetje tomatensaus over uit en roert de zaak door elkaar. Vervolgens wordt de pasta door de saus geschept en het geheel opgewarmd. Inmiddels is Attif binnengekomen. De eerste vijf minuten versta ik hem niet. Er komt onvervalst Schots uit en dat is even wennen. Natuurlijk heeft hij de in Glasgow spelende film Trainspotting gezien. “Grrait film. Diprissing? Nauw, not rilly. It was filmed olmaust in me bickyard, hey.”

We eten bij het licht van tl-balken en het geraas van koelkasten. De pasta is heel eenvoudig. Eigenlijk smaakt ie alleen naar tomatenpuree. Zoiets als mijn moeders macaroni, die bij elkaar werd gehouden door een half pondje gehakt en een blikje puree. Alleen zit hier zelfs geen

half om half in. En die champignons zijn zo schaars dat je er op de fiets bij langs moet. Javier gooit een plastic zak op tafel met een half bruin er in. De jongens graaien de droge boterhammen eruit en vegen er hun bord mee af. José schenkt water in de bierglazen. Hij had eigenlijk wel Spaanse omelet kunnen maken, bedenkt hij zich wat laat. En Attif had gisteren een Pakistaans vleesgerecht gekookt. Dat was ook lekker. Ja, en nu zitten we hier op de zuinigste studentenmacaroni van mijn gehele carrière te kauwen. De koekepan is leeg, het halfje bruin verdwenen. José loopt naar een van de koelkasten en haalt er een appel uit. “Die kunnen we delen.” Attif vindt in de andere koelkast nog een appel. De jongens

praten over tentamens. Attif is bang dat hij zakt en de hele zaak dan in Glasgow nog eens over zal moeten doen. Hij kwam hier in september. “The wither wos tirrible. Iverybody olwis sis that Glasgow his tirrible wither. It is not true. It is jist bad, not tirrible.”

Als ik naar de kosten van de maaltijd vraag reageert men kribbig. Zeker typisch Nederlands om de prijs te willen weten. Uiteindelijk blijkt het geheel f6,50 te hebben gekost, “inclusief appel en water”.

Om zeven uur sta ik weer buiten met een ontzettende trek in een vette kroket.

Agnes Sommer

Gebier's pasta:

voor 4 personen

- 1 pak dikke macaroni
- 3 champignons
- 1/4 ui
- pakje tomatenpuree

- 1/2 krop ijsbergsla
- 2 plakjes tomaat
- 2 plakjes ei

Uitje en champignonnetje bakken, pasta koken, pakje openmaken, inhoud bij uitje en champignonnetje gieten, pasta erbij, goed roeren, opwarmen. Sla in grote stukken scheuren, versieren met tomaat en ei, enzovoort.

Agenda

donderdag 17 oktober

Sterrenkunde, 'moderne toepassingen van de Newtonmechanica in de sterrenkunde', lezing Studium Generale, Nieuwenhofzaal, 20.00
Lou Ann Barton, blues, Vrijthoftheater foyer, 21.00

vrijdag 18 oktober

'Schakels', toneel, John Kraaijkamp e.a., Vrijthoftheater, 20.15
Open podium, Theater Kumulus, 20.30
Jeker Jazz festival, jazz en blues, binnenstad Maastricht, 21.00
Lavelöss Dance Party, Lösttheater, 22.00

zaterdag 19 oktober

'Schakels', toneel, John Kraaijkamp e.a., Vrijthoftheater, 20.15
Canto con Fuoco en Silhouet, a-capellaconcert, Cellebroederskapel, 20.30
Jeker Jazz festival, jazz en blues, binnenstad Maastricht, 21.00

zondag 20 oktober

Nationaal Jeugdorkest, met cellist Truls Mørk, Vrijthoftheater, 14.30
'Dreck am Stecken', muziektheaterprogramma, duo Trudy Schambergen en Marjorie Breekveldt, Café Vaeshartelt, 14.30
Jeker Jazz festival, jazz en blues, binnenstad Maastricht, 16.00

maandag 21 oktober

'Achter gesloten ogen', lezing Studium Generale, Nieuwenhofzaal, 20.00
Slagwerkgroep Den Haag, promsconcert, Vrijthoftheater, 20.15

dinsdag 22 oktober

'Chronocratie', ballet, Itzik Galili & Gene Carl, Vrijthoftheater, 20.15
'De Gids', toneel, Het Nationaal Toneel, Toneelacademie, 20.30
'De Avonden', toneel, Theaterensemble Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

woensdag 23 oktober

Feiniger Trio, lunchpauzeconcert, Vrijthoftheater foyer, 12.30
Jos Kleinjans in gesprek met Herman Brood, Theater Kumulus, 20.00
Paolo Conte, theaterconcert, Vrijthoftheater, 20.15
'De Avonden', toneel, Theaterensemble Het Vervolg, Zaal Het Vervolg, 20.30

Exposities

Annelies van Hartevelt, keramische figuren, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, t/m 16 nov. Di t/m za 13.30-17.30
Jan Biessen, acryl schilderijen, Liesbeth Rutten, brons, Galerie Tract, Alex. Battalaan 31, t/m 16 nov. Do 14.00-18.00. Vr en za 12.00-17.00
Carl Andre, sculptures, t/m maart 1997; Jasper Johns, 'The Seasons', t/m 27 okt. Gary Hume, recente schilderijen, t/m 24 nov. Franz West, Leviten, Benoît Hermans, Falschnehmungen, Gilbert de Bontridder, Shifting Viewpoints, Arnulf Rainer, t/m 5 jan. 1997, Bonnefanten Museum. Di t/m zo 11.00-17.00
Nieuwe oogst, selectie van recent afgestudeerde kunstenaars/vormgevers, Galerie Amarna, Rechtsstraat 84, t/m 26 okt. Do t/m za 12.00-18.00.
Pieter Defesche, olieverfschilderijen en gouaches, Galerie FAH, Brusselsestraat 80. Galerie Rob van Rijn, Bredestraat 4. t/m 17 nov. Wo t/m za 14.00-18.00
Peggy I. Wong Loi Sing, schilderijen, Kamer van Koophandel, Maasboulevard 5, t/m 29 dec. Ma t/m vr 08.30-16.00
Petrie Klinckhamers, penseltekeningen, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, t/m 2 nov. Wo 14.00-18.00, do 18.00-20.00, vr 14.00-18.00, za 10.00-17.00

Films - Speelweek: 17 t/m 23 oktober

Filmtheater Lumière, Bogaardenstraat 40b
Cyclo, dag, 20.00, beh. wo
Dead Man, dag, 20.30, beh. wo
Strange Days, dag, 22.00, beh. wo

Cinema Palace, Wycker Brugstraat 1

The Nutty Professor, dag, 14.15, 16.30, 19.00 en 21.30. Do en vr geen voorstelling om 14.15 en 16.30
Independence Day, dag, 14.15, 17.45 en 21.00. Do en vr geen voorstelling om 14.15
A Goofy Movie (Ned. versie), za t/m wo 14.30
Phenomenon, dag, 18.00
A time to Kill, dag, 21.00. Ma geen voorstelling
Sneak-preview: ma 21.00

Pathé Maastricht, Wilhelminasingel 39

Independence day, dag, (beh. za) 12.00, 15.00, 18.00 en 21.15. Za 13.00, 16.00, 19.00 en 22.10
The Nutty Professor, dag, (beh. za) 13.10, 15.55, 18.40 en 21.25. Za 13.55, 16.55, 19.40 en 22.25
Twister, dag, (beh. za) 18.45 en 21.30. Za 19.45 en 22.30
Lang Leve de Koningin, za 13.40 en 16.40. Zo t/m wo 13.05 en 15.50
Mission Impossible, dag, 16.10 en 18.55. Za 17.10 en 19.55
De Zeemeerman, dag, 13.25 en 21.40. Za 14.10 en 22.40
A Time to kill, dag, (beh. za), 18.15 en 21.15. Za 19.00 en 22.00. Do en vr ook om 14.30
A Goofy Movie (Ned. versie), za 13.45 en 16.45. Zo t/m wo 13.00 en 15.45
Last Man Standing, dag, (beh. za) 13.20, 16.05, 18.50 en 21.35. Za 14.05, 17.05, 19.50 en 22.35

Ciné-K, Bernardusstraat 13

Things to do in Denver when you're dead, dag, 21.00

Restkaarten Theater aan het Vrijthof

Vanaf een half uur voor de aanvang van de voorstelling kunnen studenten een restkaart à f12,50 kopen bij niet uitverkochte voorstellingen. Restkaarten worden alleen verkocht op vertoon van een geldige studenten- of OV-jaarkaart.

Breaking the waves in Lumière

Een tragische liefde dramatisch gefilmd

Het gebeurt niet vaak. Een avondje lekker onderuit gezakt in de bioscoop laat zich dagen later nog voelen in je buik. Wat je hebt gezien heeft zoveel indruk gemaakt dat het alledaagse zich regelmatig laat verdringen door gemijmer of gepeins over de film. In de drie uur die *Breaking the waves* duurt, nestelt zich een jonge vrouw in je hart. En de eerste dagen blijft ze daar nadrukkelijk aanwezig.

De Deen Lars von Trier heeft met *Breaking the waves* een melodrama gefilmd en de *Grand prix de jury* in Cannes binnengehaald. Het is het verhaal van een grote liefde die, volgens de regels van het genre, geen *happy end* kent. De film is in zijn geheel uit de hand gedraaid, waardoor het fictieve verhaal waar gebeurd lijkt. Zoals in meer recente films, bijvoorbeeld *Zusje* of *Kutzooi*, speelt de filmmaker met de conventie van de documentaire. In eerste instantie word je draaierig van de alsmaar bewegende camera, maar het effect van deze cameravoering is dat je je als toeschouwer temidden van de gebeurtenissen bevindt. Het drama wordt hierdoor versterkt en er ontstaat een enorme betrokkenheid met de personages. Met Bess eigenlijk, want zij is degene die zich, oprecht en ontwapenend, onweerstaanbaar aan je opdringt. Door subtiele, kleine details haarscherp te laten zien, weet de filmmaker te ontroeren. In de intimiteit die Von Trier hiermee heeft opgeroepen schuilt de kracht van *Breaking the waves*. Bess leeft in een eenzaam dorpje in de Schotse hooglanden, waar de ouderlingen de scepter zwaaien en waar Gods woord wet is. We schrijven begin jaren zeventig. Met groot wantrouwen stemt men in met het huwelijk tussen Bess en Jan. Deze grote liefde is een Deen die op het booreiland voor de Schotse kust werkt. Hij is een buitenstaander, een man

Bess uit 'Breaking the waves'

van de wereld en dus ongewenst. De wittebroodsweken zijn echter één groot feest voor twee en Bess wil er niet aan dat Jan weer terug moet naar het booreiland. Ontredderd blijft ze achter. Ze dankt God voor de gift van de liefde, maar smeekt om de terugkeer van Jan. Wanneer Jan ernstig verwond raakt bij een ongeluk op het booreiland en meer dood dan levend aan wal wordt gebracht, verklaart Bess zichzelf schuldig. God heeft haar immers gegeven waar ze om vroeg.

Jan lijkt verlamd voor zijn verdere leven en zijn toestand is kritiek. Tijdens de zo-

veelste operatie vallen al zijn functies uit en wordt hij met electroshocks gered. Zijn wil om verder te leven is gering, eens te meer omdat hij Bess geen leven naast een lamme wil aandoen. Bess gelooft daarentegen dat haar liefde voor Jan zijn leven kan redden. En daarvoor gaat geen zee te hoog.

Von Trier vertelt het verhaal in acht hoofdstukken, die ieder worden ingeleid door indrukwekkende *stills* van het Schotse landschap in zware kleuren. Ze worden begeleid door klassieke popsongs uit de jaren zeventig (onder andere Deep Purple en David Bowie) en de

traagheid waarmee geringe beweging in het beeld zichtbaar wordt, geeft de film epische grandeur mee. Alsof Von Trier zijn toeschouwer een paar seconden afdempauze gunt in 'drie uur Bess'. Want dat is *Breaking the waves* uiteindelijk geworden: een groots drama over een jonge vrouw, die zo graag een wonder wil laten gebeuren.

Marcia Luyten

Breaking the Waves draait vanaf 24 oktober in Lumière

"Je eigen sfeer creëren, met kaarsjes en zo"

Spelletjes zijn een serieuze zaak

In opperste concentratie hangen ze rond een grote tafel waarop een kartonnen speelbord ligt. Tien jongens en een meisje gooien met zestienzijdige dobbelstenen en schuiven piepkleine plastic racewagentjes heen en weer. Ze hebben alle elf stralende gezichten. Opgewonden schreeuwen ze naar elkaar: "Shit, ik heb niet genoeg wegligging!" "Ach joh, dat zijn maar twee banden" "Hij heeft er vier nodig, hè?" "Nee, vijf, want het regent". Voor buitenstaanders een onbegrijpelijke conversatie, maar hier heerst geen enkele verwarring. Wat doen deze mensen? Ze spelen Formule D.E.

Formule D.E. is maar één van de vele spellen waarvoor de leden van de "Discordian Society" rond de tafel gaan zitten. Deze Maastrichtse vereniging heeft 56 leden, allen in meer of mindere mate spelletjesgek. Dat is meteen het enige dat ze gemeenschappelijk hebben. De leden variëren in leeftijd van vijftien tot veertig, en er zitten studenten, scholieren, en werkenden bij. Ontmoetingsplaats is de achterkamer van speciaalzaak Vlieg-er-uit, een winkel aan de Brusselsestraat die vliegers, jongleerspullen en stripboeken verkoopt en die (niet toevallig) ook spellen en speelbenodigheden in de schap-

pen heeft liggen. De harde kern van de vereniging, zo'n twintig man, komt hier elke dag. Eén van hen is Martin, tweedeaars geneeskunde. Hij is bestuurslid van de Society en in staat om college te geven over de wondere wereld van de spelletjes, als je er naar vraagt met jaartallen erbij.

Martin begint zijn uitleg met een genre-indeling: "Je hebt vier soorten. Bij een rollenspel draait het om een karakter in een verhaal dat zelf wordt bedacht. Dungeons & Dragons is het bekendste. De kaartspellen hier zijn niet gewoon pokeren of klaverjassen, maar spellen met kaarten die je zelf moet aanschaffen. Magic bijvoorbeeld is heel populair, we hebben hier leden die aardig wat geld besteden aan hun verzameling Magickaarten. Dan heb je de bordspellen, in allerlei soorten en maten. Meestal zijn ze niet bijzonder gecompliceerd, maar ze hebben wel vaak uitgebreide regels en meerdere dobbelstenen. Tot slot zijn er nog de strategische spellen als Diplomacy, een soort Risk zonder dobbelstenen. Als je wilt winnen moet je goed kunnen onderhandelen."

Juist omdat er zo'n verscheidenheid aan spellen op de markt is, heeft de vereniging zich tot doel gesteld om er zoveel mogelijk te promoten. "Een tijd lang werd er vooral veel Magic gespeeld. Magic is gemakkelijk om mee te nemen en aantrekkelijk voor beginners. Je koopt een setje kaarten en je kan meedoen. Maar nu willen we het verenigingsideaal nieuw leven inblazen door competities in

bord- en strategiespellen te starten. Verder willen we contactpunt zijn voor mensen die rollenspellen willen doen." Martin legt uit waarom de ruimte achter de winkel daar niet geschikt voor is: "Het mag hier dan een beetje op een berghok lijken, voor bord- en kaartspelers is het een prima plek. Maar in een rollenspel moet je je fantasie de vrije hand geven, en echt je eigen sfeer kunnen creëren, met kaarsjes en zo."

Arthur Nap, eigenaar van Vlieg-er-uit, hoopt dat de vereniging dit jaar meer studenten zal trekken: "We zouden voor hen een hartstikke aantrekkelijke vereniging moeten zijn. Het lidmaatschap kost maar vijftien piek per jaar en zelfs dat heb je er zo uit, omdat je minder zelf hoeft te kopen. Bovendien leer je hier gemakkelijk mensen kennen: in je eentje spelen kan niet, het is juist een echt sociale bezigheid."

Het bevat Mathijs, eerstejaars cultuur- en wetenschapsstudies, goed bij de vereniging. "Het is een gezellig, maar wel apart wereldje. Spelletjesgekken zijn nou eenmaal niet honderd procent normaal." Daar is Martin het wel mee eens. "Veel leden hebben een tic. Ze zijn maf van science fiction en fantasy, of ze zijn Star Wars freaks. En trekkies, Star Trek fans, hebben we ook. Die zijn gek op rollenspellen op Starship Enterprise." Maar, vinden Martin, Mathijs en Arthur, het is geen ontoegankelijk subcultuurtje voor weirdo's. Eén waarschuwing is echter wel op zijn plaats: de spelletjes werken verslavend. Martin: "Ik stop hier heel

veel vrije tijd in. Laatst begonnen mijn huisgenoten telefoon voor mij naar de winkel door te verbinden. Toen dacht ik nog: tja, eigenlijk woon ik hier."

Ariane Hendriks

Nieuwe zaal Lumière

Op 24 oktober wordt een nieuwe zaal geopend in het filmtheater Lumière. De voormalige galerie, die nu de Blauwe Zaal gaat heten, heeft 54 plaatsen, waarvan drie voor rolstoelen. Ter vergelijking: de grote zaal heeft 78 zitplaatsen, de kleine 38.

In de nieuwe zaal worden premières vertoond, die niet aan vaste programmering verbonden zijn. Ze blijven dus zolang er belangstelling voor is. De openingsfilm is *L'Uomo delle stelle* van G. Tornatora. Voor 5 december staat *Secrets and lies* van Mike Leigh geprogrammeerd, en voor 19 december *Surviving Picasso* van James Ivory.

De openingsavond is vooral bedoeld als een feestje voor de leden van Lumière, aldus directeur Jan Besselink. Ze kunnen voor vijf gulden naar de film en maken kans op een cadeautje in de vorm van een boek, een poster of een videoband van Mr. Bean of Tommy Cooper. (WB)

Taak 6

Casus

I

09:30: *Stap, stap, stap. Stapperdestap. Stap. Klik, krioek, blam.*
(werkgeluiden)
Klik, krioek, blam.
16:30: *Stap. Stapperdestap. Stap, stap, stap.*

II

09:00: *Stap, stap, stap. Stapperdestap. Stap. Klik, krioek: "Ahh. Koffie."*
Stapperdestap: "En een goede morgen aan U, collega!"
"Mogge."
Klater. Slurp.
Stapperdestap.
(werkgeluiden)
Klik, krioek, blam.
17:00: *Stap. Stapperdestap. Stap, stap, stap.*

III

08:45: *Stap, stap, stap. Stapperdestap. Stap. Klik, krioek: "Ahh. Koffie."*
Stapperdestap: "En een goede morgen aan U, collega!"
"Heeee! En?"
"Ach, rustige avond. Lekker gekookt. En jij?"
"Film. 'Acht Kleuren: Paars'. Wierp ons toch wel weer even terug op een existencialistisch post-modern wereldbeeld. Daarna nog wat aan mijn boek gewerkt."
"Oh?"
"Hoofdstuk zesenvertig."
"Tja."
Klater. Slurp.
Stapperdestap.
(werkgeluiden)
Klik, krioek, blam.
17:00: *Stap. Stapperdestap. Stap, stap, stap.*

IV

08:30: *Stap, stap, stap. Stapperdestap. Stap. Klik, krioek: "Ahh. Koffie."*
Stapperdestap: "En een goede morgen aan U, collega!"
"Heeee! En?"
"Ach, rustige avond. Lekker gekookt. En jij?"
"Film. 'Acht Kleuren: Paars'. Tjeesuskoristos, ingewikkelde toestanden hoor. Wel mooi. Tragisch. Ik kon er niet goed van slapen. Kwam misschien ook wel doordat we daarna nog wat zijn gaan zuipen."
"Tja."
"Wat gekookt dan?"
"Tagliatelle met een truffelsaus. Kostbaar, maar lekker!"
"Zeg! Dat doet me denken aan dat theorema van Duffy waarover we het laatst hadden..."
"Ach ja. Ik heb nog wat literatuur daarover gevonden."
"Kom! We pakken nog een stevige bak en gaan een beetje lullen over het theorema van Duffy met Sjra."
Klater. Slurp.
Stapperdestap.
(flauw gelul afgewisseld met academische hoogstandjes)
Stapperdestap.
(werkgeluiden)
Klik, krioek, blam.
17:30: *Stap. Stapperdestap. Stap, stap, stap.*

Suggestie

Bedenk eerst in welke werksituatie U zelf het liefst zou werken. Bedenk dan dat Uw collega's daar wel eens anders over zouden kunnen denken. Hoe is dat toch mogelijk?

Eva

Voorzichtig lachen om de debaters (foto Franco Gori)

In de zomertijd worden grote gezinnen chemisch gecastreerd

Het Koningskoppel uit de voorronden, Cohen en Geers, had afgezegd. Cohen moest zijn pleitkwaliteit in de Eerste Kamer demonstreren, en Geers had ook belangrijkere zaken te doen.

Dat was maar goed ook.

Want als de gymnastiekleraar ging meedoen met blokjesvoetbal, was de lol er meteen af.

Hij won altijd.

BERICHT UIT MAASTRICHT

En dus werd afgelopen dinsdag de finale van de lustrumdebatwedstrijd een open strijd. Zoals Fortuna-MVV. Altijd slecht. Altijd spannend. Altijd onvoorspelbaar.

Marc de Man (student rechten) opent het debat. Hij wil zomertijd. Iedere dag. Ook in de winter. Het argument dat je door de klok te verzetten energie kunt besparen vindt hij maar onzin. Hij legt uit: „De energie is toch al opgewekt. Of die lantaarnpaal nu licht geeft, of niet. Als je hem niet aanzet vloeit de energie weg. Dan kun je hem ook maar beter wel aanzetten.” Tot verbijstering en ontzetting van het publiek, ontwikkelt zich nu de volgende waanzinnige dialoog:

„Het gaat niet alleen om energie, maar ook om het milieu.”

„Ik ben het niet met je eens! De energie is toch al opgewekt, dus als je...”

„Ben ik blij dat jij de baas van de gasbel niet bent”, zegt leniemienie

„Maar jij hebt ook geen verstand van energie”, jengelt Tommie terug

„En jij hebt geen verstand van milieu.” (Iul)

„De energie blijft gelij-ijk!” (trut)

De bel verlost het verbouwereerde publiek van dit onthutsende gezank. De jury moet nu proberen er nog iets aardigs over te zeggen.

Dat doet de jury niet.

„Dit was een buitengewoon teleurstellend debat”, zegt prof. Kees Flinterman (internationaal recht) op een voor hem buitengewoon scherpe toon. „Ik herinner me de debatten in de jaren zeventig nog. De boeren kwamen in opstand, want de koeien raakten van de melk. Ook de verkeersveiligheid zou in het geding zijn. Daar hoor ik jullie helemaal niets over zeggen. Buitengewoon teleurstellend.”

Met dezelfde stelling treden nu twee nieuwe duo's in het strijdperk. De rolverdeling is snel duidelijk: Micha Wertheim en Jarinde Temminck Tuinstra zijn de gevatten en Mark Schweitzer en Ronald Huisman zijn de leuken.

Gevat is de opmerking van Micha: „Ik heb jullie tactiek door: we vragen ze iets en laten ze dan geen antwoord geven.”

Leuk is de actie van Mark Schweitzer: hij jat de microfoon onder de neus van een pratende Micha vandaan en begint zijn verhaal af te steken.

Maar de jury vindt gevat leuker dan leuk, en laat Micha en Jarinde winnen. Flinterman: „Een typisch Nederlands debat. Veel emoties, weinig argumenten, geen heldere, gestructureerde uiteenzetting van standpunten.”

VVD-Kamerlid (en jurylid) Jos van Rey: „Typisch Nederlands, ja. De werkgever is altijd schuldig in dit land.” (een van de sprekers had gesteld dat bazen zich nooit iets aantrokken van hun werknemers).

Echt leuk en gevat is eigenlijk alleen de jury. De Student Tom Mulder (als de universiteit voor de één of andere activiteit Een Student nodig heeft, halen ze altijd De Student Tom Mulder erbij) doet Jack Spijkerman na: 'gevat', niet

leuk. Kees Flinterman is het geweten van de jury en legt telkens omstandig uit waarom de debatten geen debatten zijn, en Jos van Rey is de pipodeclown ('leuk') van het gezelschap. Hij laat geen kans onbenut om partijpolitiek te bedrijven, en dat is lachen, écht lachen. Want Van Rey tart voortdurend de zaal, die vol zit met humorloos links. En de zaal vindt het niet leuk wat Jos van Rey doet. *En dat is leuk!*

Van Rey legt uit waarom de verdedigers van stelling 2 - grote gezinnen moeten kinderbelasting gaan betalen - hebben verloren. „Die stelling is niet te verdedigen in deze tijd van liberalisering en een terugtrekkende overheid.”

„Schande!” roept mijn buurvrouw. „Die man bedrijft partijpolitiek!”

Het niveau van de debatten blijft laag. Er wordt niet naar elkaar geluisterd, alleen maar geschreeuwd. Daardoor is niet te volgen wie nu voor is, wie tegen, en waar het eigenlijk ook alweer over ging. Zomertijd, grote gezinnen, of castratie; elk onderwerp wordt onherkenbaar verminkt in een eendeloos gejeremieer over „het milieu” en „de belastingbetaler” en „mensen zoals u en ik” en „uw argumenten houden geen steek” en „laten we nu wel wezen.”

In de pauze legt Flinterman uit waarom hij zo teleurgesteld is. „Het doet me sterk denken aan de onderwijsgroep.” Meteen slaat hij zijn hand voor de mond, terwijl hij met de andere hand wegwuivende gebaren maakt, alsof hij zojuist een walmende boer heeft gelaten. „Ik vraag me af of dit in Observant moet komen!”

Pronk is zijn favoriete debater. „Een beetje demagogisch af en toe, maar hij redeneert integer.” Wat hij hier ziet is „veel onzin roepen. Leuk voor een schoolavond.”

Van Rey begrijpt niet waarom zeer voor de hand liggende argumenten niet worden gebruikt. Zoals het afschaffen van de kinderbijslag om te voorkomen dat „al dat geld naar het buitenland vloeit.” En, ja natuurlijk, kinderbelasting is a-sociaal voor de armen, „maar dat argument had ik al niet willen noemen.”

Zijn favoriete debater is - houd u vast - Paul Rosenmöller. „Die weet met interrupties steeds weer door te dringen tot de verschillen tussen GroenLinks en de Partij van de Arbeid.”

En dan toch nog een serieus debat. In de finale. Micha Wertheim/Jarinde Temminck Tuinstra en Ariane Hendriks/Katja Weitering moeten het chemisch steriliseren van recidive verkrachters zowel verdedigen als aanvallen. Voor het eerst vanavond worden wezenlijke argumenten gebruikt (bescherming van de samenleving versus integriteit van het lichaam), en de jury is dan ook content. Flinterman: „Het is makkelijk om vanaf de zijlijn kritisch te zijn. Jullie bewijzen dat we toch een aantal goede debaters in ons midden hebben gehad.”

„Op punten” wint het duo CWS-studenten Hendriks/Weitering. Er worden nog wat gevatte opmerkingen gemaakt door De Student Tom Mulder die het nodig vindt om „zijn tijd vol te praten.” Op een uitnodiging van Van Rey, die probeert het winnende tweetal met een laatste kwinkslag in zijn partij te praten, gilt Ariane Hendriks geschokt: „Maar ik ben links!”

Het grootste compliment komt uiteindelijk toch van de guijtige VVD'er. Onder het wegrijden (van de parkeerplaats voor vergunninghouders) zoemt het raampje van zijn BMW zeven-zoveel elektrisch open en roept hij: „Ik zal Rosenmöller zeggen dat-ie hier nog een paar goede kandidaten kan vinden.”

Wim Ortjens